

Голас Радзімы

ВЫДААННЕ БЕЛАРУСКАГА
ТАВАРЫСТВА
ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЯХ
З СУАЧЫННІКАМІ
ЗА РУБЯЖОМ

№ 42 (1049). Кастрычнік 1968 г.

Год выдання 13-ы

Цана 2 кап.

МІНСК ВІТАЕ ПАСЛАНЦОЎ ВІЦЕБШЧЫНЫ

Пасланцы Віцебшчыны на
Прывакзальнай плошчы.

Некалькі дзён Мінск быў расквечаны сцягамі, рознакаляровымі палотнішчы з нацыянальным арнамантам упрыгожвалі будынкі тэатраў і клубаў, а на Прывакзальнай плошчы з'явіўся вялізны прывітальны плакат: «Сталіца Беларусі сардэчна вітае прадстаўнікоў працоўных Віцебскай вобласці».

— Дні абласцей у сталіцы напярэдадні слаўнай даты ў жыцці Савецкай Беларусі, Кампартыі рэспублікі — падзеі знамянальныя, цікавыя па свайму зместу, новыя па форме, — сказаў на адкрыцці Дзён Віцебшчыны пісьменнік Іван Шамякін. — Нядаўна мы віталі пасланцоў нашай паўднёва-заходняй вобласці — Брэсцкай. Сёння мы радуемся сустрэчы з вамі — прадстаўнікамі працоўных паўночна-ўсходніх гарадоў і раёнаў. Вы прыехалі з памятных месц рэвалюцыйнай, баявой славы і з гарадоў і будоўляў, дзе кожны дзень, кожную гадзіну множыцца ваша працоўная слава. А ваша — гэта значыць і наша агульная слава Беларусі, слава яе працавітага, добрага, шчырага народа.

У першы ж вечар прыбыцця ў Мінск пасланцы гераічнай Віцебшчыны накіраваліся да помніка-абеліска загінуўшым воінам і партызанам, каб ускласці вянкі і запаліць факелы ад Вечнага агню, які гарыць ля яго падножжа. А потым было факельнае шэсце па Ленінскім праспекце да плошчы Леніна, дзе прагучала клятва вернасці неўміручым ідэалам:

«Тут, на гэтым свяшчэнным месцы, ля помніка Уладзіміру Ільічу Леніну, у ардэнаноснай сталіцы Савецкай Беларусі горадзе Мінску, ад імя ўсіх працоўных Віцебшчыны сэрцамі сваімі прысягаем на вернасць справе Леніна, справе партыі, справе Кастрычніка!»

Клянёмся, што ўсімі сваімі думкамі і здзяйсненнямі, самаадданай працай, нястомнай барацьбой за канчатковую перамогу ідэалаў камунізма будзем памнажаць слаўныя гераічныя традыцыі роднай Камуністычнай партыі і Савецкага народа».

Працоўныя ардэнаноснай Віцебшчыны прывезлі з сабой у Мінск рапарты працоўных перамог, аб якіх яскрава расказала выстаўка «Віцебская вобласць сёння». На долю вобласці прыпадае 96 працэнтаў ільняных і шаўковых тканін, 43 працэнты металарэзных станкоў, 71 працэнт панчошных вырабаў, што

выпускаюцца ў рэспубліцы. Больш чым у 40 краін экспартуюцца металапрацоўчыя станкі, электравымяральныя прыборы, вырабы са шкловалакна. Віцебшчына — радзіма Беларускай нафтахіміі.

Вялікіх поспехаў дасягнула і сельская гаспадарка вобласці. На яе палях і фермах працуюць дзесяткі тысяч машын і механізмаў. За апошнія дзесяць год больш чым у два разы выраслі грашовыя даходы калгасаў, у чатыры разы — аплата працы калгаснікоў.

250 тысяч чалавек вучацца ў школах, тэхнікумах і інстытутах вобласці, 890 навуковых работнікаў працуюць у яе навуковых і вышэйшых навучальных установах.

— Мы доўга рыхтаваліся да Дзён Віцебшчыны ў Мінску, — сказаў нашаму карэспандэнту намеснік старшыні выканкома абласнога Савета дэпутатаў працоўных Павел Бяляўскі. — За права паслаць сваіх прадстаўнікоў саборнічалі прадпрыемствы, самадзейныя і спартыўныя калектывы. У складзе нашай дэлегацыі — доктар медыцыны, загадчык кафедры медыцынскага інстытута Гляфіра Мядзведзева, праслаўлены камандзір партызанскай брыгады Міхаіл Бірулін, адзін з кіраўнікоў Обальскага падполля Барыс Маркіянаў і іншыя людзі, якімі ганарыцца Віцебшчына.

Яркім святам самадзейнага мастацтва былі вечары, на якіх выступалі такія выдатныя калектывы, як танцавальны ансамблі «Колас» і «Малодосць», харавая капэла настаўнікаў, хоры калгаса імя Кастрычніцкай рэвалюцыі Міёрскага раёна і саўгаса імя Раманава Бешанковіцкага раёна, эстрадны аркестр нафтабудаўнікоў Наваполацка і іншыя. У рэпертуары выканаўцаў — і сучасныя эстрадныя творы, і класіка, але найбольшае месца займалі беларускія народныя песні і танцы, а нацыянальныя касцюмы самадзейных актёраў — і з гарадоў, і з вёсак — вызначаліся такім густам і выдумкай, што кожны раз, яшчэ да пачатку нумара, выклікалі апладысменты глядачоў.

Цёпла праводзілі мінчане пасланцоў Віцебшчыны. Многа добрых удзячных слоў было сказана на развітанне. Ад віцяблян — за гасціннасць, ад мінчан — за цудоўнае мастацтва, якім госці парадвалі жыхароў сталіцы.

А наперадзе — сустрэчы з працоўнымі Гомельшчыны, Гродзеншчыны, Магілёўшчыны.

Старшы выкладчык Віцебскага вятрынарнага інстытута Герой Савецкага Саюза В. ТЫШЭВІЧ (у цэнтры) сустраўся ў Мінску з акадэмікам дырэктарам Інстытута цэпла-і масаабмену АН БССР А. ЛЫКАВЫМ (злева) і прэзідэнтам Акадэміі навук В. КУПРЭВІЧАМ.

Урачысты вечар, прысвечаны адкрыццю Дзён Віцебскай вобласці. Уверсе — спявае К. КОНДАЛЕВА з Коханаўскага дома культуры; унізе — выступленне віцебскага народнага ансамбля танца «Колас».

Плошча Перамогі. Адсюль з факеламі, запаленымі ад Вечнага агню славы, віцябляне накіраваліся на плошчу Леніна.

НА ВЫПРАБАВАННЯХ — «БЕЛАРУСЬ-70»

На трактарным заводзе праходзіць выпрабаванні новай машыны, створаная канструктарамі МТЗ. Трактар «Беларусь-70» у многім адрозніваецца ад сваіх папярэднікаў. Ён больш універсальны. Магутнасць рухавіка павялічылася да 80 конскіх сіл, скорасць — да 30 кіламетраў у гадзіну. На 25—30 працэнтаў узрасла і яго прадукцыйнасць. Значна палепшылася знешняя аддзелка машыны. Новая мадэль «Беларусь» — падарунак трактарназаводцаў юбілею роднай рэспублікі.

КОХАНАўСКАЯ ШКОЛЕ — 100 ГОД

Сярэдняй школе ў пасёлку Коханава споўнілася 100 год. Гэта школа ў свой час была двухкласнай, прычым адзінай на тэрыторыі сучаснага Талачынскага раёна. У ёй займалася ўсяго 19 вучняў.

Цяпер у школе навучаецца 480 дзяцей. Толькі за пасляваенныя гады яе скончылі каля тысячы чалавек. Школа носіць імя свайго выхаванца Героя Савецкага Саюза Ільі Кожара. У ёй ёсць добра абсталяваныя кабінеты фізікі, хіміі, біялогіі, сталярныя і слсарныя майстэрні, сталова, інтэрнат. Працуюць дзве групы падоўжанага дня. Да паслуг дзяцей — вялікі ўчастак зямлі, дзе праводзяцца розныя доследы.

Сёлета пачалося будаўніцтва новага тыпавага будынку школы, разлічанага на 640 месцаў.

ШАХМАТНЫ ЛЯВОН

Работнікі Брэсцкай фабрыкі сувеніраў прыступілі да масавай вытворчасці сувенірных шахмат. Шахматныя фігуры аформлены па матывах беларускага нацыянальнага эпосу. Звыклы кароль ператварыўся ў Лявона, каралева — у Лявоніху, ладдзя — у Белую Вежу і г. д. Іх аўтар — маладая мастачка прадпрыемства Н. Пачынава.

Рыхтуецца да выпуску другі камплект сувенірных шах-

мат, створаны мастаком В. Басалыгай. У ім усе белыя фігуры апрануты ў кашулі з беларускай вышыўкай, чорныя — у саіткі. Хутка гэтыя шахматы з'явіцца ў мінскіх магазінах.

50-ТЫСЯЧНЫ КАМБАЙН

Пяцідзесяцітысячны камбайн «КС-2,6» сышоў з канвеера завода «Гомсельмаш». Першая такая машына была выпушчана ўсяго тры гады назад.

Камбайн гэтай маркі стаіць на ўзроўні лепшых сусветных узораў і быў адзначаны залатым медалем на міжнароднай выстаўцы ў Маскве. Ён адрозніваецца высокай прадукцыйнасцю, надзейнасцю вузлоў і дэталей, прыгожым знешнім выглядам. Гэтыя машыны паспяхова працуюць на палях краіны, добра зарэкамендавалі сябе за рубяжом. Нядаўна толькі па заяўцы ЧССР іх выраблена 250 штук.

З выпадку выпуску 50-тысячнага камбайна на заводзе адбыўся мітынг. Ва ўрачыстай абстаноўцы юбілейны аграгат перададзены для эксплуатацыі механізатарам падшэфнага саўгаса «Марозавічы» Буда-Кашалёўскага раёна.

У сучасны момант на заводзе распрацаваны новыя ўзоры сіласаўборачных аграгатаў на самаходным шасі. У хуткім часе яны будуць запушчаны ў вытворчасць.

ВЯСЁЛКА ТКАНІН

У Мінску закончыўся аптovy рэспубліканскі кірмаш па продажы тканін 1969 года. Тэкстыльныя прадпрыемствы рэспублікі прадставілі ўзоры звыш 600 відаў шарсцяных, шаўковых, лянных і баваўняных тканін. Многія з іх знаходзяцца на ўзроўні лепшых айчынных і замежных узораў.

Шырокі асартымент вырабаў даставілі на кірмаш Мінскі камвольны і Аршанскі льнокамбінаты, Віцебская шоўкаткацкая фабрыка.

За два дні работы кірмашу швейныя прадпрыемствы, аптovy і рознічныя арганізацыі Міністэрства гандлю БССР і спажывецкай кааперацыі заключылі гандлё-

выя дагаворы з тэкстыльшчыкамі на суму больш чым 120 мільёнаў рублёў.

БУДУЧЫНЯ СОЧЫ

Курорт Сочы працягвае расці і добраўпарадкавацца. Узводзяцца шматпавярховыя карпусы другой чаргі адлерскага курортнага гарадка, гасцініцы «Чайка», «Жамчужына», санаторыя «Ціхі Дон». У гэтым годзе на капітальнае будаўніцтва гарадка-курорта асiгнана 55,5 мільёна рублёў.

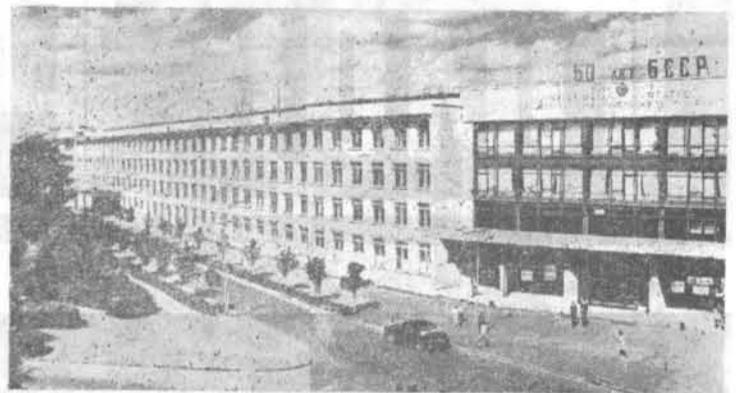
ГАНДЛЁВЫЯ СУВЯЗІ

У верасні ў Адэсе праходзіла выстаўка прамысловых тавараў, вырабленых прадпрыемствамі японскага гарадка Іакагамы. Яна была прысвечана дружбе гарадоў Іакагамы і Адэсы.

У час выстаўкі адбыліся сустрэчы прадстаўнікоў Цэнтрсаюза ССРС і дзелаўных колаў Іакагамы. Былі выказаны пажаданні развіваць гандлёвыя сувязі паміж кааператывуымі арганізацыямі абедзвюх краін. З гэтай мэтай бакі абмяняліся спісамі прапановаемых для экспарту тавараў і палічылі патрэбныя правесці да канца 1968 года ў Маскве перагаворы паміж знешнегандлёвымі кааператывуымі арганізацыямі.

МЕДАЛІ МІНСКІМ ФІЛАТЭЛІСТАМ

Мінскія філатэлісты цёпла павіншавалі сваіх калег інжынера А. Баціеўскага, супрацоўніка гарадскога ўпраўлення «Саюздрук» О. Грубіча і галоўнага архітэктара «Мінскпраект» А. Гуля з ганаровымі ўзнагародамі. З Польшчы прыбылі медалі, якімі адзначаны іх маркі, што экспанаваліся на выстаўцы тэматчных калекцый «Тэматыка — Познань-68». Такой жа ўзнагароды ўдостоен збор марак А. Баціеўскага на тэму: «Ахова здароўя ў ССРС». Калекцыя А. Гуля «Добры дзень, Месяц», якая расказвае аб выдатных поспехах савецкіх лакарыцеляў космасу па вывучэнню натуральнага спадарожніка нашай планеты, адзначана бронзавым медалем.

У кастрычніку Беларуска інжынераў чыгуначнага транспарту адзначае сваё 15-годдзе. Створаная ў 1953 годзе ў Гомелі пастановай Савета Міністраў ССРС, гэта транспартная вучэбна-навуковая рэспубліка за гады свайго існавання ператварылася ў сапраўдную кузню высокакваліфікаваных інжынерных кадраў. У 1958 годзе тут навучалася 420 студэнтаў. Цяпер жа каля 5000 юнакоў і дзяўчат на шасці факультэтах паспяхова авалодваюць ведамі і навыкамі, неабходнымі будучым інжынерам шляхоў зносін. Выраслі і педагогічныя кадры, здольныя рыхтаваць спецыялістаў і весці плённую навукова-даследчую работу. У першым навучальным годзе ў БелІІЧТ працавала толькі 20 выкладчыкаў. У сучасны момант тут каля 200 чалавек прафесарска-выкладчыцкага саставу, з іх амаль палавіна — з вучобнымі ступенямі і званнямі. У калектыве інстытута працуюць буйныя вучоныя — доктары тэхнічных навук прафесары І. Ціхаміраў, Б. Максімовіч, І. Кулічынаў, доктар мінералагічных навук прафесар М. Сядзюк, доктар фізіка-матэматычных навук прафесар В. Даўняровіч і інш. Прафесарска-выкладчыцкі састаў кожны год папаўняецца маладымі вучбымі і педагогамі, якія выраслі з ліку нядаўніх выпускнікоў інстытута. Падрыхтоўка навуковых кадраў вядзецца праз аспірантуру пры БелІІЧТ.

У інстытуце добрая лабараторна-эксперыментальная база. Да паслуг студэнтаў — больш 70 лабараторый і кабінетаў, аснашчаных самым дасканалым абсталяваннем, майстэрні.

Цесная сувязь з вытворчасцю, няспыннае пашырэнне фронту навукова-даследчых работ — характэрная рыса дзейнасці калектыву інстытута. Толькі на працягу мінулага года тут выканана 50 навукова-даследчых работ, прысвечаных актуальным праблемам прамысловай вытворчасці і транспарту.

Каля 5000 кваліфікаваных камандзіраў вытворчасці, гадванцаў маладога беларускага транспартнага інстытута, паспяхова працуюць на сталых магістралях і будоўлях Палесся і Далёкага Усходу, Прыбалтыкі і Паволжы, Крайняй Поўначы і Сярэдняй Азіі. Тысячы юнакоў і дзяўчат у сценах вучэбна-навуковага стаць ім дастойнай змай.

В. БУРАКОЎ.

НА ЗДЫМКУ: будынак інстытута інжынераў чыгуначнага транспарту ў Гомелі.

Фота Ч. МЕЗІНА.

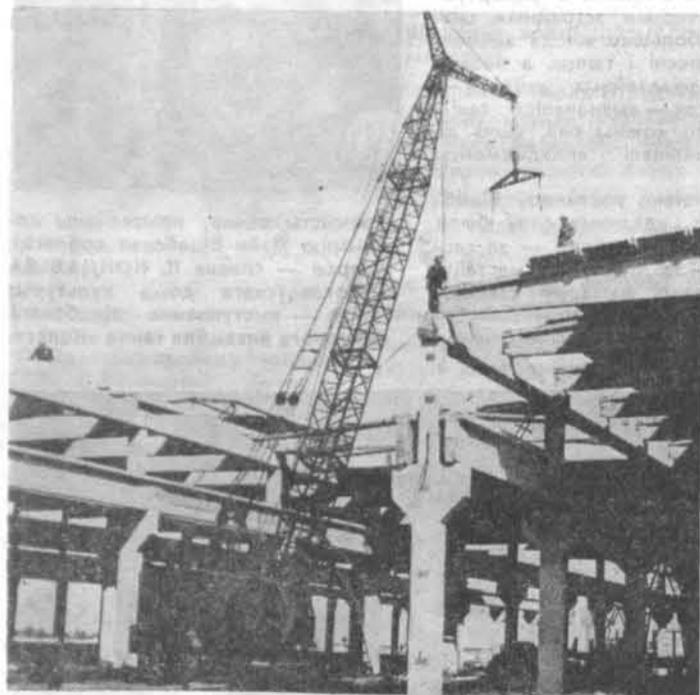
У 60 АДРАСОЎ

Прайшло ўжо амаль паўгода, як Барысаўская фабрыка п'яніна перайшла на выпуск новага музычнага інструмента «Актава». Ад ранейшай маркі «Беларусь» яе адрозніваюць лепшае музычнае гучанне, клавіятура, афарбоўка поліэфірным лакам.

Таму і попыт на п'яніна вялікі. Цяпер «Актава» ідзе ў 60 адрасоў — Талін і Баку, Палтаву і Ташкент, Харкаў і Ерэван... Ды хіба пералічыш усе гарады! Паступае яна і ў некаторыя замежныя краіны.

8 тысяч музычных інструментаў адправіў у гандлёвую сетку калектыву фабрыкі ў сёлетнім годзе. З канвеера сышло ўжо 200-тысячнае п'яніна.

П. БАРОДКА.

У Пінску ўзводзіцца буйная вытворчая база для меліярацыйнага будаўніцтва — завод жалезабетонных вырабаў. Ён будзе даваць больш 100 тысяч кубаметраў жалезабетонных вырабаў у год. Акрамя таго, будуць пабудаваны аўтабазы на 250 машын, база матэрыяльна-тэхнічнага забеспячэння і іншыя гаспадарчыя будынкі. У хуткім часе палескія меліяратары атрымаюць магчымасць яшчэ больш актыўна адваўвацца ў балот каштоўныя гектары. **НА ЗДЫМКУ:** на будаўніцтва завода жалезабетонных вырабаў.

КРОЧАЦЬ ГМАХІ

У. КАМЕНСКІ,
намеснік Старшыні Савета
Міністраў БССР,
доктар тэхнічных навук

Будаўнікі... З вялікай пашанай вымаўляем мы гэтыя слова. І нездарма! Будуючы заводы і фабрыкі, жылыя і культурна-бытавыя аб'екты, пракладваючы дарогі і масты, запальваючы агні новых электрастанцый, асушаючы балоты, яны тым самым закладваюць падмурак новых поспехаў ва ўсіх сферах нашага жыцця. Цяпер у рэспубліцы вядзецца будаўніцтва больш як пяці тысяч розных аб'ектаў.

У беларускіх будаўнікоў ёсць багаты вопыт, створана магутная будаўнічая індустрыя і прамысловасць будаўнічых матэрыялаў.

У юбілейным годзе ў Беларусі прадуладжана вытворчасць 1,9 мільёна тон цэменту, 149 мільёнаў умоўных плітак шыферу, 14 мільёнаў

квадратных метраў аконнага шкла, 1,8 мільярда штук цэглы, 2,3 мільёна кубаметраў зборнага жалезабетону.

Дзвюхсотшасцідзесяцітысячная армія будаўнікоў і работнікаў прамысловасці будаўнічых матэрыялаў Беларусі стала на юбілейную вахту. З усіх канцоў рэспублікі ідуць добрыя весткі. Работнікі прамысловасці будаўнічых матэрыялаў абавязваюцца гадавы план выканаць да 27 снежня 1968 года. Калектывы міністэрстваў прамысловага і сельскага будаўніцтва, маўнтажных і спецыяльных будаўнічых работ абавязаліся да юбілею рэспублікі здаць да тэрмінова ўстаноўку па вытворчасці серавугляроду на Светлагорскім заводзе штучнага валакна, магутнасці на 700 тысяч тон двайнога суперфасфату на Гомельскім суперфасфатным заводзе, вытворчыя магутнасці на 25 тысяч ваннаў на Гомельскім заводзе сантэхабсталявання, завод буйнапанельнага домабудавання ў Наваполацку на

15 тысяч квадратных метраў жылой плошчы ў год і некаторыя іншыя вытворчыя аб'екты.

Агульны аб'ём будаўнічых работ, запланаваных беларускім будаўнікам на 1968 год, складае 709,7 мільёна рублёў, або на 18,9 працэнта больш, чым выканана ў 1967 годзе.

Большасць гэтых сродкаў накіроўваецца на развіццё прамысловасці і сельскай гаспадаркі. Значныя сумы ўкладваюцца ў будаўніцтва аб'ектаў, неабходных працоўным для задавальнення іх бытавых і духоўных запатрабаванняў — жылых дамоў, школ, дзіцячых садоў і ясляў, бальніц і паліклінік, спартыўных збудаванняў, прадпрыемстваў гандлю і грамадскага харчавання, камунікацыйнай і дарожнай гаспадаркі, паркаў і сквераў і іншых аб'ектаў.

Беларуская ССР няўхільна ідзе па шляху развіцця прамысловасці. У 1968 годзе

сумна. — Будаваў мы будавалі, і ўсё пойдзе прахам.
У той дзень я паехаў на фронт, бацька з сям'ёй эвакуіраваўся на Урал.
Я ўбачыў зноў свой горад у такіх ж гарачыя дні летам 1944 года. Але тады наступалі мы. Нашы часці акружылі пад Віцебскам на Лучэсе вялікую групоўку гітлераўцаў. Як яны кідаліся, заціснутыя ў кольца савецкіх палкоў! Сваім салдатам гітлераўцы гаварылі, што ім трэба невялікае намаганне, каб прарвацца і здручыцца са сваімі часцямі. А ў той час нашы войскі вызвалілі

Мінск, і віцебская групоўка гітлераўскіх войск апынулася далёка ў тыле.
Фашысты былі разгромлены. Нашы часці ўвайшлі ў горад. Ён быў мёртвы.
Каля руін роднага дома я напісаў бацьку: «Можна быць, пачакаеце з вяртаннем дадому да вясны наступнага года. Не паспеце да зімы схавацца пад страху».
Але ніхто не чакаў. Усе, хто ўцялеў з 167 тысяч, вярнуліся і жылі ў зямлянках, у палатках і будавалі...
І воў я іду на вуліцах адноўленага з попелу горада ўжо з дзюжсоттысячным

населенцтвам, горада станкабудаўнікоў, дрэваапрацоўшчыкаў, тэкстыльшчыкаў, швейнікаў, горада, у якім працуюць тры вышэйшыя і пяць спецыяльных сярэдніх навучальных устаноў. На сценах многіх дамоў памятна донкі: «На гэтым месцы...» і далей ідзе расказ аб падпольных райкомах, штабах, явачных кватэрах. Яны нагадваюць пакаленню, якое нарадзілася пасля вайны, што ў самыя цяжкія гады акупацыі горад змагаўся і разам са сваім народам перамог.

Л. ПРОКША.

Мой народ жыве шчасліва

«Голас Радзімы» атрымліваем з 1965 года, калі мы звярнуліся ў рэдакцыю з просьбай дапамагчы адшукваць нашых дзяцей. У хуткім часе ўжо мелі адрасы сына і дачкі. З той пары мы — пастаянныя чытачы газеты, з якой даведаліся шмат карыснага і цікавага пра нашу дарагую Радзіму.
Беларускі народ жыве

шчасліва. А колькі пакут і гора было на шляху да гэтага шчасця. Хутка БССР будзе адзначаць свой п'яцідзесяцігадовы юбілей. Было б добра ў газете прачытаць падрабязна, як беларускі народ сустрэў гэтае свята, убачыць здымкі.

М. ПАУЛЮКОВІЧ.

Бразілія.

Самае дарагое

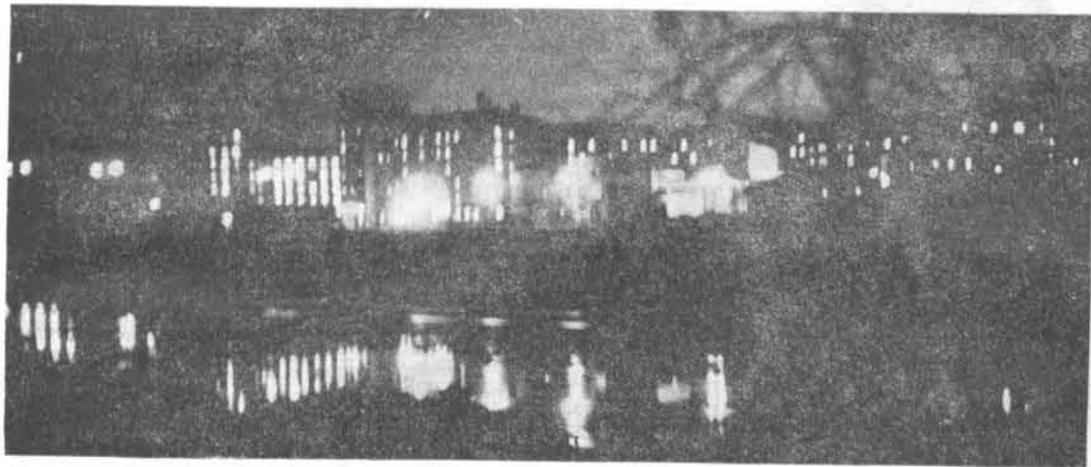
Паважаныя таварышы з «Голасу Радзімы»! Шмат цікавага прачытаў я ў газете за той час, што атрымліваюце, на жаль, не заўсёды акуратна. І лічу самым каштоўным ідэю, якой прасякнута газета, што самае дарагое ў чалавека — гэта Радзіма. Многа год жыў у на чужыне, куды прыехала мяне бяда. Жыву нядрэнна, дзеці маюць добрую працу, павырасталі ўжо ўнучкі, ёсць

нават чатыры праўнучкі, але забіць Радзіму не магу. Ту-гу на ёй нельга загаіць ні лекамі, ні грашымі.

Дарагая мая Радзіма! Я разам са сваёй вялікай сям'ёй вінішу цябе з надыходзячым святкам — 50-гадовым юбілеем і жадаю найлепшых дасягненняў у будучыні.

А. МІКША.

Бразілія.

ВЯЧЭРНІ ВІЦЕБСК.

Фота К. ЯКУБОВІЧА.

— У мяне, бывае, пытаюцца: чаму я, выхадзец з дваранскай сям'і, добра адукаваны па тым часе чалавек, з першага дня рэвалюцыі стаў на бок пралетарыята? Відэць, такое пытанне і ў вас? Так? — Мой субяседнік хітравата ўсміхнуўся. — Былі, шанюны чалавек, на тое вельмі грунтоўныя прычыны.

... Дом Каркіных вонкава нічым не вылучаўся сярод такіх жа дамоў на Неўскім праспекце ў Пецярбургу, а вось насельнікі яго — бедныя студэнты, слухачкі бясцужаўскіх курсаў, адчувалі сябе тут у бяспецы. Гаспадыня дома была, як кажуць, на кароткай назе з генерал-губернатарам, жандарскія чыны здалёк бралі пад казырок, калі праяжджала карэта Каркінай. Таму нікому ў галаву не прыходзіла, што ў гэтым доме начамі кіпяць гарачыя дыскусіі паміж нарадавольцамі і сацыял-дэмакратамі, што тут чытаюць і хаваюць «нелегальшчыну». Дзесяцігадовы сын гаспадыні — Косця быў, бадай, адзіным чалавекам, які не ўмешваўся ў гарачыя спрэчкі, а з прагнасцю губкі паглынаў новыя, нечуваныя ні ў сям'і, ні ў дамах знаёмых «крамольныя словы» аб неабходнасці звяржэння самаўладства, аб перабудове грамадства.

У лютым 1917 года студэнт апошняга курса Петраградскага політэхнічнага інстытута Канстанцін Каркін чапаў на пінжак чырвоны бант і вылоўліваў жандараў, зрываў партрэты цара.

Аўдыторыі інстытута кіпелі, як вада ў катле. Самая вялікая актавая зала стала арэнай дыкуістай паміж рознымі партыямі і групоўкамі. Малады Каркін на кожным кроку чуў разнастайныя плёткі пра бальшавікоў. Гэта, маўляў, і шпіёны, і здраднікі, і наогул самыя зяцятыя ворагі рускага народа.

— Натуральна, хацелася мне паслухаць бальшавікоў. Прабраўся ў залу, дзе выступалі прадстаўнікі Петраградскага камітэта бальшавікоў. Слухаю. Эгэ! Вось дзе праўда, — з радасцю адзначаў сам сабе. — Ясна і зразумела. Мір — хацінам, вайна — палацам. Фабрыкі — рабочым, зямля — сялянам. З таго часу ніводнага мітыngu і сходу, дзе выступалі бальшавікі, я ўжо не прапускаяў. Бальшавікія прамоўцы ў сваіх выступленнях часта спасылаліся на Леніна. І я наважыў абавязкова ўбачыць яго. І такі момант надышоў. Іду я красавіцкім вечарам па Васільеўскаму, мяне абганяюць матросы, салда-

ты, рабочыя. Спытаў у аднаго падлетка, куды гэта ўсе кіруюцца. Той азірнуўся, паглядзеў на маю тужурку з малаткамі, фарменную шапку і з'едліва адрэзаў: «Там табе, паважаны пан, рабіць нечага. Мы Леніна ідзем сустракаць». Я таксама пашыбаваў туды. Здзівіла і ўразіла, што на плошчы было такое мноства людзей, якога я да гэтага не бачыў. Ясныя, простыя словы правадыра ўспрымаліся агромністай аўдыторыяй як акрэсленая і выразная праграма дзеянняў.

У другі раз студэнт Каркін слухаў Леніна каля палаца Кшэсінскай.

— Ад захаплення, што слу-

Атрад, атрымаўшы зброю, накіраваўся да будынка тэлефоннай станцыі. Юнкеры, якія ахоўвалі яе, кінуліся наўцёкі. Чырвонагвардзейцы занялі памешканне.

— Тут сапраўды спатрэбіліся мае веды, — расказвае Канстанцін Іванавіч. — Пажылы рабочы падаў мне спіс абанентаў і загадаў неадкладна адключыць іх ад станцыі. Я хуценька прабег яго і ўбачыў у ім усіх заядлых контррэвалюцыянераў. Так я стаў на бок рэвалюцыі.

Былыя сябры аб'явілі Каркіна сваім лютым ворагам. Нават маці, якая ў свой час лічылася перадавой жанчынай, бы-

на Украіне, у Данбасе, на Кубані. Чатыры месяцы без адпачынку, без перадышкі аддаў даручэнню малады інжынер. А калі пайшлі паязды з Масквы ў Харкаў, Растоў-на-Доне, у Наварасійск, яму даручаюць новае адказнае заданне.

На Крымскім паўвостраве затаіўся чорны барон Врангель. Белагвардзейцы мелі намер адтуль пачынаць новы паход на Савецкую рэспубліку. Трэба было ўмацаваць узбярэжжа Чорнага і Азоўскага мораў, каб паспяхова адбіць спробы белагвардзейцаў высадыць дэсант. Заданне Каркін выканаў паспяхова. Банды Врангеля паспрабавалі было сунуцца на

вокліч з таго боку на французскай мове. Вышаў на палубу і пытаюся, што трэба. Нябачны субяседнік пачаў ушчуваць мне за тое, што я пайшоў служыць бальшавікам. Маўляў, калі жа жадаю, дык хоць зараз магу атрымаць усе «даброты свабоднага свету». «Падумайце, Каркін, Парыж прыме вас як самага чаканага і дарагога гасця», — рассыпаўся дабрадзеі.

На палубу падняўся чырвонаярмеец. Ён спытаў пра гамонку. Я растлумачыў, што пераманьваюць нас да сябе. Абяцваюць малочныя рэкі і кісельныя берагі. Таварышы, вядома, не разумеў па-французску. Ён адказаў па-руску, ды так моцна, што ажно рэха пайшло гуляць па цясінах. З таго боку ўжо таксама па-руску пасыпаліся пагрозы. А затым ціўкнула некалькі куль. Мы, вядома, адказалі тым жа. Паядынак цягнуўся амаль усю ноч.
У многіх кутках нашай краіны вёў работы інжынер-гідралаг Канстанцін Іванавіч Каркін. Даследаваў азёры Ісык-Куль і Балхаш, Першую гідралагічную карту Аму-Дар'і таксама склаў ён. Дзесяткі рэчак у сібірскай тайзе адкрыў і нанёс на карту Каркін. І ўсюды, пры самых складаных абставінах Канстанцін Іванавіч служыў сацыялістычнай Бацькаўшчыне, народу і аддаваў усе свае здольнасці і сілы для гэтай мэты.

— На схіле жыцця палюбіў я Беларусь, — расказвае Канстанцін Іванавіч. — Вось ужо пятнаццаць гадоў жыву тут. Спачатку дапамагаў мясцовым меліяратарам, а цяпер ужо не тыя сілы. Гады даюць знаць аб сабе, сярэдзіна восьмага дзесятка.

Але не сядзіць без справы Канстанцін Іванавіч. Яго ведаюць цяпер ужо не як гідралага, а як палымянага змагара з рэлігійнай цемрай. За дзесяць гадоў лектарскай работы ён больш тысячы разоў выступаў перад рабочымі і калгасніцкамі Казахстана і Кубані, Прыуралля і Карэліі. Прыбалтыкі і Данбас, пабызаў у многіх вёсках нашай рэспублікі.

— Я пакляўся да апошняга гадзіны служыць людзям, Савецкай уладзе, партыі, — тлумачыць ён.

На ўскрайку возера ў пачатку Бярэзінскай вуліцы ў Лепелі стаіць невялічкі ўтульны домік. Жыве ў ім чалавек цікавага лёсу.

А. ШУРПАЧ.

ПРАСЦЯГАМ ПРАЎДЫ

хаю самыя шчырыя, самыя справядлівыя словы, я не заўважаў нічога і нікога. «Ура Леніну! Няхай жывуць бальшавікі!» — неслася па плошчы. А побач, аказваецца, быў адзін з нашых студэнтаў, заўзяты прыхільнік кадэтаў. Ён і расказаў інстытуцкаму начальству аб тым, што я стаў бальшавіком. Са мной шмат хто перастаў вітацца.

Цяжкае выпрабаванне выпала на долю маладога чалавека. Тыя, хто з маленства акружаў яго, з кім сябраваў у гімназіі, інстытуце, адварнуліся. Новыя сябры, да каго клікала сэрца, чые ідэі паланілі розум і сумленне, таксама не маглі яшчэ давярцаць двараніну. Трэба было дзейнічаць вельмі асцярожна.

ла знаёма з Аляксеем Максімавічам Горкім і Леанідам Барысавічам Красіным, не зразумела яго.

— У тыя часы шмат хто з ліберальнай інтэлігенцыі не ўстане быў зразумець, што новая ўлада прыйшла і ўсталявалася наўвечна, — зазначае Канстанцін Іванавіч.

Надышоў 1918 год. Паводле дэкрэта Уладзіміра Ільіча Леніна была створана Чырвоная Армія. Маладога інжынера Канстанціна Каркіна накіроўваюць у ваенна-інжынерную акадэмію РСЧА. Толькі восем месяцаў правучыўся ён тут. Інтэрвенты і белагвардзейцы насядзілі на маладога Краіну Саветаў, трэба было ісці бараніць заваёвы Кастрычніка. Дваццацітрохгадовы інжынер з надзвычайным мандамам едзе ў Петраград камендантам умацаванага раёна. Дні і ночы пад варажым абстрэлам праводзіць малады спецыяліст на перадавых пазіцыях. Па ягоных планах і схемах будуецца ўмацаванні, агнявая кропкі, перашкоды для танкаў.

Юдзёніч разгромлен і адкінут ад сцен рэвалюцыйнага Піцера. Маладому спецыялісту даюць новае прызначэнне. Банды Дзянікіна, адступаючы пад ударамі Чырвонай Арміі, разбурылі чыгуначныя пуці. Трэба было хутка наладжваць пуцявую гаспадарку. Канстанцін Каркін атрымлівае заданне аднавіць нармальную работу чыгуначных станцый і вузлоў

Тамань, толькі ніхто назад не вярнуўся. Бераг савецкай зямлі меў надзейную абарону, пабудаваную пад кіраўніцтвам маладога спецыяліста.

— Мне тады часта і нахабна напаміналі аб маім паходжанні тыя, хто ішоў супраць нас, — расказвае Канстанцін Іванавіч.

— Прысылалі пісьмы з пагрозамі расправацца, «як са здраднікам». А аднойчы нават выпіску з граматы часоў Івана Грознага да пісьма прыклалі, дзе гаварылася, што мой прапрапрашчур Каркін закладваў міну пад казанскі Крэмль. А ты, маўляў, сароміш памяць продкаў сваёй службай бальшавікам.

1924 год. Афганская граніца. Невялічкі катэр з натульным ровам адольвае імкліваю плынь ракі Пяндж. Экіпаж катэра — тры чалавекі. Паўднёвы сусед вызваліўся ад чужаземнага прыгнёту. Саюз Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік першы прызнаў самастойнасць Афганістана. Для развіцця зносін трэба было разведкаць найбольш выгадныя шляхі. Канстанцін Іванавіч Каркін атрымлівае заданне даследаваць раку Пяндж з мэтай выкарыстання яе як воднага шляху ў Афганістан.

— І тут мне напаміналі аб маім паходжанні, — смяецца Канстанцін Іванавіч. — У гарах вечар наступае раптоўна. Мы не паспелі знайсці стаянку на нашым беразе і спыніліся на якары пасярод ракі. У поўнач чую

ВЯСНОЙ гэтага года ў Ленінградзе адбыўся ўсесаюзны кінафестываль, на якім узнагароджаны пасмяротна, за выдатнае выкананне ролі Маруціна ў фільме «Нафаленне смагі», спецыяльнай прэміяй славы і савецкай кінаартыст Пятро Алейнікаў.

Гэта была яго апошняя роля, а ўсіх сыграў ён звыш паўсотні. Мільёны кінагледачоў, людзі рознага веку, рознай адукацыі заўсёды з нецярплівасцю і хваляваннем чакалі яго з'яўлення на экране.

Бацькі Пеці Алейнікава жылі на Шклоўшчыне, у малой вёсачцы Крывель, затуленай барамі ды хмызамі. Малазямельных, вельмі бедных сялян было тут так многа, што не толькі рамеснікі — шаўцы і краўцы, але нават і жабракі міналі сцежкі да гэтай вёскі.

Калі Пецю бралася на шосты год, памёр бацька. Працуючы лесасплаўшчыкам на Дняпры, ён зваліўся ноччу з плыта ў сцюдзёную асеннюю ваду, надобна захварэў і ўжо не падняўся з пасцелі. Жонка, малы Пеця і старэйшыя двое дзяцей засталіся бездапаможныя ў згаледай хаце. Не знайшоўшы іншага ратунку, маці ахвяравала дзвюма даматканымі пасцілкамі: з адной пашыла малодшым дзецям кашулі, а з другой — торбы. Пасля, абліваючыся слязьмі, вывела дзетак за вёску, на скрыжаванне дарог, тройчы перахрысціла іх і адпусціла ад сабе ў свет.

Былы беспрытульнік, выхаванец дзіцячай калоніі, Пётр Алейнікаў атрымаў у Савецкай краіне магчымасць вучыцца і, знайшоўшы сваё прызначэнне, ажыццявіць запаветную мару.

Пачатак творчага ўзлёту акцёра прыпадае на 1935 год, калі ён быў яшчэ студэнтам кінаакцёрскай майстэрні Сяргея Герасімава ў Ленінградзе. У дыпломнай рабоце — ролі Пецікі Малібогі ў фільме «Сямёра смелых» — ён не толькі дасканала выканаў літаратурна-сцэнічную задуму аўтараў, але і ўнёс непасрэднае дыханне жыцця, цеплыню, свежасць і абаянне.

Малібога Пятра Алейнікава меў шумны, сенсацыйны поспех. Акцёра пачалі запрашаць розныя студыі наперабой. Рэжысёры спрачаліся за права здымаць яго.

«Сямёра смелых» пачыналася з простага надпісу, падобнага на звычайную інфармацыю ў газеце: «Камсамолец Ілья Летнікаў апублікаваў пісьмо з прапановай наладзіць у бухце «Радаснай» камсамольскую зімоўку. Чатырыста дзевяць чалавек вывілі жаданне зімаваць. Камісія выбрала з іх шэсць, і ў яхніўні на караблі «КІМ» зімоўшчыкі прыбылі ў бухту «Радасную».

Напывам узнікаюць высокія скалы і бераг мора. Людзі страляюць з вінтовак у паветра — салютуюць адпльвішчаму ў зваротны рэйс караблём. Уздымаецца сцяг зімоўкі, гучыць песня зімоўшчыкаў «Лейся, песня, на простор». Яе бадзёрая мелодыя пранізвае ўвесь фільм. Пазней гэту песню запяюць па

ўсёй неабсяжнай нашай краіне. Яна арганічна знітавана з фільмам, які надзвычай імпагнаваў думкам і пачуццям тагачаснай моладзі. Гэта была незабыўная пара разгорнутага будаўніцтва індустрыі, славуных чкалаўскіх пералётаў, папанінскай эпапей.

Шасцёра... А хто сёмы і дзе ён? Пакуль што ён не аказваецца. Ніхто не запрашаў падлетка Пецьку Малібогу (П. Алейнікаў) на зімоўку, не ўключаў у склад геолога-разведвальнай экспедыцыі. Ён сам сябе ўключаў.

...Зімоўшчыкі парадкуюць рэчы. Здзіўленыя збіраюцца

Вялікую зямлю, гледачы ўжо хваляюцца за яго лёс і ўнутрана прырачаць гэтым захадам.

— На тры дні сухі паёк і ў шлюпку.

Летнікаў не згаджаецца з прапановай:

— У шлюпку? У шлюпку не трэба. Шкода. Шлюпку шкода.

Малібога пыркае ад смеху і ў момант сціхае. Летчык Багун згаджаецца пераправіць яго самалётам. Гэта палухае хлопца, бо не падобна на жарт.

Змены настрою Алейнікава былі такія натуральныя,

Разам з вядомым кінаартыстам Барысам Андрэевым ён працаваў механізатарам у саўгасе.

Народны артыст СССР, кінарэжысёр Сяргей Герасімаў расказвае, што ў першым варыянце сцэнарыя «Сямёра смелых» Малібога быў амаль непрыкметны. У яго было ўсяго тры ці чатыры рэплікі. Аднак калі ролю даручылі Пятру Алейнікаву і пачаліся рэпетыцыі, усе адчулі патрэбу ў пашырэнні ролі. Акцёр уносіў столькі дасціпнасці, вынаходніцтва і абаяльнасці ў ігру, што сцэнарысты Ю. Герман і С. Герасімаў пачалі дапісваць для яго новыя сцэны і эпізоды. Асабістыя якасці і аблічча акцёра да такой ступені супадалі з вобразам, што аўтары нават імя падінулі яму ўласнае — Пятро Мартынавіч.

У наступным фільме «Камсамольск» маладога хлопца, якога ён будзе іграць, назавуць ужо цалкам Пятром Алейнікавым, аддаючы належнае рэдкай злітнасці акцёра з персанажам.

Але вернемся да Малібогі. Ён не толькі добры кухар, але і вясёлы, таварыскі хлопец. У самыя напружаныя моманты барацьбы з арктычнай стыхіяй хлопец не губляе свайго агністага гумару і падбадзёрвае іншых.

У гэтай ролі, як і ва ўсіх далейшых, Пятро Алейнікаў нідзе не выкарыстоўвае камедыійных выкрутасаў і бяздумных антраша, уласцівых многім заштампаваным комікам. Яму дастаткова натуральнага жыцця ў вобразе, каб стварыць яркія фарбы асэнсаванай і глыбока-арганічнай камедыійнасці.

Сотні фільмаў сцёрліся з памяці. Часам не ўспамінаюцца персанажы, якіх бачыў на экране два-тры тыдні назад, а вось Малібога паўстае перад вачамі ва ўсім сваім юнацкім характэре і прывабнасці. Пасля гэтай ролі Пятро Мартынавіч Алейнікаў увайшоў у групу выдатнейшых кінаартыстаў Савецкага Саюза, а фільм «Сямёра смелых» у 1937 годзе ў Парыжы быў узнагароджаны Ганаровым дыпламам.

А. СЛЕСАРЭНКА.

АКЦЁР, ЛЮБІМЫ МІЛЬЁНАМІ

каля вялікай скрыні. Адтуль чуюцца: «Ого-го-го!»

Летнікаў загадвае адкрыць люк. Паказваецца галава Малібогі. Яго адразу пазнаюць — каторы раз хлопец спрабуе трапіць у Арктыку, але заўсёды яго лавілі і адпраўлялі дадому.

— А! Стары знаёмы! — гаворыць Летнікаў.

Малібога вылазіць са скрыні.

— Добры дзень, таварыш начальнік!

— Хто там яшчэ? — пытае нехта.

Малібога адказвае:

— Больш няма нікога.

У глядзельнай зале ажыўленне. Усяго два сказы прамові Алейнікаў — Малібога і ўскалыхнуў гледачоў.

Трапляюцца людзі, якія валодаюць здзіўляючай здольнасцю ўздзеяння на іншых. Калі такі чалавек нечакана ўсміхнецца, услед за ім захацца ўсміхнуцца і вам. Калі ж ён прагоніць усмешку і засумуе, гэты сум зараз жа агорне і вас. Гэтай рэдкай здольнасцю быў шчодра надзелены Пятро Алейнікаў.

Аблічча Малібогі запаміналася з першага кадра. Ён маланкава заваўваў гледача. Для кінематаграфістаў, якія тонка разумелі спецыфіку свайго галіны мастацтва, з самага пачатку было ясна, што ў асобе маладога Алейнікава айчыннае кіно ўзбагацілася акцёрам рэдкага і абсалютна кінематаграфічнага даравання.

... Калі зімоўшчыкі пачынаюць меркаваць, якім чынам пераправіць Малібогу на

што самае пільнае прафесійнае вока не магло б заўважыць так званых «швоў прафесіі». У далейшым творчым развіцці і няспынных пошуках Пятро Алейнікаў авалодае самым тонкім майстэрствам зацвярдзення сябе ў вобразе. Дасягне гранічнай пераканаўчасці і поўнай жыццёвай адпаведнасці.

...На беразе шумна. Адзін начальнік зімоўкі Летнікаў заклапочана маўчыць. Раптам твар яго асвятляецца ўсмішкай.

— Што рабіць можаш? — пытае ён Малібогу.

— Кухарам быць магу! — Усмішка Летнікава ярчэе.

Малібога зразумеў: начальнік залічыць яго ў экспедыцыю. Рыхтуючыся да ролі кухара, Пятро Алейнікаў вучыўся ў сапраўднага майстра кулінарнай справы. Ён расказваў аўтару гэтых радкоў: «Вучыўся я старанна, дакладна выконваў усе патрабаванні шэф-повара. Пакрысе я навучыўся вастрыць нажы, шаткаваць капусту, моркву. Калі ж у канцы «курса навучання» я ўжо з лёгкасцю пераварочваў дзесятка аладак на шыпячай патэльні, дык мімаволі адчуў сапраўднае задавальненне. Праз нейкі час я прызнаўся майстру, што вучыўся ў яго толькі для таго, каб сыграць ролю кухара. Настаўнік мой вельмі пакрыўдзіўся і сказаў:

— Эх, Пеця, дарэмна ты гэта. Мог бы чалавекам стаць».

Перад здымкамі ў «Трактарыстах» давялося зноў вучыцца — вадзіць трактар.

Дзеці з Фінляндыі ў «Лясной казцы»

Дзеці з Фінляндыі адначыталі ў Беларусі, у п'янерскім лагеры «Лясная казка». У групе было ўсяго 5 чалавек: Аня Дзянісава, Юра Паўлаў, Тося Зміеўская, Вера Раацікайнен і Іра Усана. Групу суправоджала выкладчыца фізікі і матэматыкі ў фінска-рускай школе Н. Навіцкая. Усе дзеці добра валодалі рускай мовай.

Колькі было ў іх расказаў, успамінаю!

У «Лясной казцы» п'янеры жылі ў домках, дакладней кажучы, у рускіх хатках. Усе было аформлена па матывах казак.

— І наша жыццё тут было, як казка, — расказвалі яны.

— У лагеры, акрамя гэцей з Фінляндыі, знаходзіліся таксама дзеці з Францыі, Англіі, Галандыі і іншых краін. Час быў размеркаваны вельмі цікава. Кожны дзень было што-небудзь новае.

Не раз давялося выступаць, спяваць рускія і фінскія песні. Наладжвалася таксама многа спартыўных гульняў. Аня Дзянісава і Юра Паўлаў атрымалі ганаровыя граматы за спартыўныя поспехі. Сярдэчна дзеці былі сустрэты і ў Мінску. У Таварыстве дружбы былі накрыты для іх «салодкі стол». Затым ім паказалі фільм, расказалі аб Беларусі. Знаходзячыся ў Мінску, дзеці пазнаёміліся з помнікамі героям Айчынай вайны, пабывалі ў лячэным тэатры, на цукерачнай фабрыцы, у музеі Вялікай Айчынай вайны.

— Клопаты аб нас мы адчувалі на кожным кроку. А якімі выдатнымі падарункамі нас усіх узнагародзілі! Колькі шчырых, добрых казкоў мы знайшлі ў гэтым казаным лагеры! Як сумна было ад'язджаць адгэтуль! — расказвалі ішчаслівыя дзеці. — Будзем перапіввацца, успамінаючы пражытыя ішчаслівыя дні, і будзем спадзявацца на сустрэчу!

М. ОЛЬКАНЕН.
«Наша жыццё»,
Фінляндыя.

Раман Дзямянавіч Прыбышчук — ураджэнец вёскі Ляхавічы Іванаўскага раёна Брэсцкай вобласці. Рэвалюцыйны падзеі 1917 года засталі яго, салдата II Сібірскага пантоннага батальёна, кавалера трох Георгіеўскіх крыжоў, у Рызе. Ён прыняў актыўны ўдзел у рэвалюцыйных падзеях тых гадоў. У хуткім часе Раман Дзямянавіч быў выбраны старшынёй батальённага рэвалюцыйнага камітэта і дэлегатам на II Усерасійскі з'езд Саветаў.

З таго часу не раз даводзілася яму абараняць на мірным фронце і са зброяй у руках справу рэвалюцыі. Актыўны ўдзел прымаў ён і ў калектывізацыі роднай вёскі. Цяпер Раман Дзямянавіч Прыбышчук — на пенсіі. Аднаму з першых у сельгасарцелі імя Ул. І. Леніна яму прысвоена званне «Ганаровы калгаснік». Раман Дзямянавіч — актыўны ўдзельнік мастацкай самадзейнасці. Чароўныя гукі яго скрыпкі слухалі жыхары Іванава і Драгічына, Пінска і Брэста, іншых гарадоў вобласці. НА ЗДЫМКУ: Р. ПРЫБЫШЧУК.

Фота Ул. ЛУПЕЙКІ.

НОВЫЯ ВЕРШЫ

Зорны, сіні плашч адзеў на плечы
І спакойна на сады ідзе
Наш прыгожы, ціхі, добры вечар,
Зоры запалішы на вадзе.
Ціха дрэмлюць на адхоне пожны,
Парна дыша ўзметаны папар,
Шчасна шэпча штосці колас кожны,
Месяц чоўнам плавае між хмар.
Дзень прайшоў гарачай, творчай працы,
Ленінскіх вялікіх перамог.
Вырастаюць вёскі і палацы,
Новых вуліц роўны шлях пралёг.
Мы — тварцы жыцця! Шляхамі тымі
Пойдзем мы да шчасця новых дзён,
Што лучамі ззяе залатымі
Над пурпурам баявых знамён.
А цяпер — прышоў наш добры вечар,
Поўны ціхіх патаемных мар.
Зорны плашч накінуў ён на плечы
І асеў на ўзметаны папар.

Канстанцыя БУЙЛА

Я хачу, каб песня так кранала сэрцы,
Як той дождж палеткі — калі з хмар палеццо,
Як той дождж ў раслінах — каб яна будзіла
У душах трапяткую хваляванню сілу
І імкненне думкай да вышніх узняцца,
Да крыніцы шчасця, к поспехам у працы,
К шчыраму каханню, к дружбе, поўнай сілы,
К дружбе ўсенароднай каб яна будзіла.
Мір патрэбен людзям! Мір патрэбен людзям!
Хай жа волю к міру мая песня будзіць,
Хай палеткі спеюць для людской патрэбы,
Хай над імі чыстым будзе наша неба...
Дык пльві ты, песня, разлівайся звонка,
Над Радзімай нашай, над маёй старонкай,
Пачуццём гарачым улівайся ў грудзі —
І цябе паднімуць галасамі людзі.

ДЛЯ ТЕХ, КТО НЕ ЧИТАЕТ ПО-БЕЛОРУССКИ

«СТАЛИЦА ВІТАЕ ПАСЛАНЦОУ ВІЦЕБШЧЫНЬ!» — так называется передовая статья номера, посвященная Дням Витебской области в Минске. Дни областей в столице проводятся в связи с пятидесятилетием Советской Белоруссии и Компартии Белоруссии. Недавно Минск проводил посланцев Брестчины, впереди — встречи с трудящимися Гомельской, Гродненской и Могилевской областей. Витебляне долго готовились к этому празднику. За право послать своих представителей соревновались предприятия, художественные и спортивные коллективы. В составе делегации были ученые, передовики производства, прославленные вожаки партизанского и подпольного движения, артисты. Выставка «Витебская область сегодня» рассказала о трудовых успехах области, на долю которой приходится 96 процентов льняных и шелковых тканей, 43 процента металлорежущих станков, 71 процент чулочно-носочных изделий, выпускаемых в республике. Самодеятельные артисты порадовали минчан своим ярким самобытным искусством.

О размахе строительства в Белоруссии рассказывает заместитель Председателя Совета Министров БССР, доктор технических наук В. Каменский в статье «КРОЧАЦЬ ГМАХІ НОВАБУДОУЛЯЯ» (2-3 стр.). Сейчас в Белоруссии ведется строительство более 5 000 разных объектов. Досрочно будет сдана установка по производству сероуглерода на Светлогорском заводе искусственного волокна, мощности на 700 тысяч тонн двойного суперфосфата на Гомельском суперфосфатном заводе, завод крупнопанельного домостроения в Новополоцке и другие объекты. В этом году предусматривается начать работы на 31 крупной промышленной стройке. Будут сданы в эксплуатацию новые клубы, библиотеки, больницы, жилые дома. По специально разработанным проектам застраиваются перспективные крупные населенные пункты и постепенно переселяются в них жители небольших деревень. Общий объем строительно-монтажных работ составит в этом году 709,7 миллиона рублей.

На окраине Лепеля, на самом берегу озера, стоит небольшой уютный домик. В нем живет человек интересной судьбы инженер Константин Каркин. Выходец из богатой дворянской

семьи, К. Каркин со студенческих лет связал свою судьбу с партией большевиков. В годы гражданской войны по его плану строились огневые точки и противотанковые заграждения в Петрограде, укреплялось побережье Черного и Азовского морей, восстанавливались железнодорожные линии на Украине, Кубани, в Донбассе. В мирные годы инженер-гидролог Каркин вел работы во многих уголках нашей страны. Он исследовал озера Иссык-Куль и Балхаш, составил первую гидрологическую карту Аму-Дарьи. И сейчас, на склоне лет, Константин Иванович принимает активное участие в общественной жизни. «Я поклялся до последнего часа служить людям, Советской власти, партии», — говорит он («ПРАСЦЯГАМ ПРАУДЫ», 5 стр.).

Весной этого года в Ленинграде состоялся всесоюзный кинофестиваль, на котором был посмертно награжден специальной премией киноактер Петр Олейников — за прекрасное исполнение роли Марутина в фильме «Утоление жажды». Олейников родился в бедной деревеньке Кривель Шкловского района, рано остался сиротой. Бывший беспризорник, воспитанник детской колонии, Петр Олейников получил в Советской стране возможность учиться и, найдя свое призвание, осуществить заветную мечту, стать актером. Знаменитым его сделала первая же роль (Петька Молибога в фильме «Семеро смелых»), в которую он внес теплоту, свежесть и неподдельное обаяние. Потом актер сыграл еще более полсотни ролей, и миллионы зрителей разного возраста, разного образования всегда с нетерпением ждали его появления на экране («АКЦЕР, ЛЮБИМЫ МІЛЬЕНАМІ», 6 стр.).

«УРОКИ МЮНХЕНА» (7 стр.) — под таким заголовком опубликована статья английского писателя Джеймса Олдриджа. 30 лет прошло со дня позорного Мюнхенского соглашения, когда Чемберлен заключил сделку с Гитлером, отдав Чехословакию на растерзание фашистской Германии. Прага явилась лишь одной из остановок на зловещем пути Гитлера. Конечным его пунктом должна была стать Москва. «Все разглагольствования, которые теперь ведутся в английской прессе о «подавлении демократии в Чехословакии», — пишет Олдридж, — призваны утаить существо дела. А оно остается тем же, что и тридцать лет назад. По-прежнему Чехословакия интересует Англию только постольку, поскольку она могла бы стать отправным пунктом на том пути, который пробовал сделать Гитлер».

Далека за межамі нашай Радзімы вядома прадукцыя Мінскага ордэна Леніна аўтамабільнага заводу. У гонар 50-годдзя рэспублікі і Кампартыі БССР калектыў прадпрыемства вырашыў вырабіць звыш плана дзесяткі аўтамабіляў. НА ЗДЫМКУ: на пагрузчай пляцоўцы заводу. Фота П. НАВАТАРАВА.

**У ГАСЦЯХ—
БЕЛАРУСКІЯ
ЛІТАРАТАРЫ**

Нядаўна ў Бярозаўскі раён прыездзілі паэты Адам Русак, Аляксандр Лазнявы і журналіст Янка Кучар. Яны пабывалі ў калгасах і саўгасах, сустраліся з чыгуначнікамі, будаўнікамі, інтэлігенцыяй, рабочымі масласырзавода. Іх выступленні, якія праходзілі з вялікім поспехам, паказалі, наколькі вялікая ў народзе любоў да гучнага і маляўнічага паэтычнага слова, наколькі вялікая павага да беларускай літаратуры.

Імя беларускага паэта Адама Русака шырока вядома не толькі ў нашай рэспубліцы. Яго песні «бываюць здаровы», «Лясная песня», «Толькі з табою» і многія іншыя часта гучаць у радыёперадачах, са сцэны ў канцэртах мастацкай самадзейнасці.

З цікавасцю слухалі прысутныя расказ Янкі Кучара аб падзвігах беларусаў у гады Вялікай Айчыннай вайны, аб нашых слаўных земляках. Маршалам авіяцыі стаў просты сялянскі сын з вёскі Глухі Быхаўскага раёна С. Красоўскі. 50 баявых ордэнаў і дзве Зоркі Героя Савецкага Саюза ў сям'і талачынскіх калгаснікаў Пляцаў. Гэта—сям'я крылатых. Чатыры сыны Пляцаў і дзве іх нявесткі—лётчыкі.

17-гадовы Пётр Купрыянаў у лістападзе 1944 года закрыў амбразуру фашыскага дзота сваім целам. Гэта быў самы ма-

лодшы з пяці сыноў жыхаркі горада Жодзіна Анастасіі Фамінічы Купрыянавай. Чатыры сыны не вярнуліся з фронту. Малодшаму пасмяротна прысвоена званне Героя Савецкага Саюза.

А. Купрыянаву звязвае шматгадовая дружба з 93-гадовым італьянскім селянінам Альчыда Чэрві. У бацькі Чэрві было сябра сыноў-камуністаў. Усіх іх расстралялі фашысты. Беларускія браты Купрыянавы і італьянскія браты Чэрві загінулі смерцю храбрых у барацьбе з тым, хто хацеў заняволіць увесь свет...

Расказ аб грозных днях вайны змяняецца вершамі. Але трэба расставацца, каб заўтра зноў выступіць перад новай аўдыторыяй, рыхтавацца да новай сустрэчы...

Такіх сустрэч было нямала. Асабліва запомнілася паездка ў саўгас «Малеч». Бібліятэкар саўгаса Любоў Дакучыц ад імя хлебарабаў паднесла гасцям хлеб-соль і беларускі ручнік.

Выступленнем перад энергетыкамі і будаўнікамі Бярозаўскай ДРЭС закончыліся паездкі паэтаў па раёну. У нядаўна пабудаваны палац культуры сабраліся жыхары юнага горада Белаазёрска, каб паслухаць новыя творы, пажадаць іх аўтарам шчаслівай дарогі і творчых поспехаў.

Е. СЯЛЕНА.

НОВАБУДОУЛЯЎ

звяршаецца будаўніцтва шэрагу буйных прамысловых прадпрыемстваў і пачынаецца будаўніцтва карпусоў для многіх новых фабрык і заводаў. Будуць уведзены ў дзеянне новыя магутнасці на Пінскім камбінаце верхняга трыкатажу, Гродзенскай фабрыцы пальчаткавых вырабаў і Мазырскай ткацкай фабрыцы, на Баранавіцкім баваўняным камбінаце і многіх іншых прадпрыемствах. Выворачы магутнасці будуць павялічаны за кошт механізацыі, інтэнсіфікацыі вытворчасці, паліпшэння тэхналагічных працэсаў, мадэрнізацыі абсталявання і іншых арганізацыйна-тэхнічных мерапрыемстваў.

У гэтым годзе дзяржаўным планам прадугледжваецца пачаць работы на 31 буйной прамысловай будоўлі. Разгортаецца будаўніцтва Вілейска-Мінскай воднай сістэмы, фабрыкі прадметаў жаночага туалету ў Мінску, трох новых ільнозаводаў, малачнага заводу ў Маладзеч-

на, піваварнага заводу ў Полацку, заводу дрэнажных труб у Брэсце, заводу вапнавай мукі № 2 у Віцебску, торфапрадпрыемства «Чырвоная», другой чаргі Полацкай ЦЭЦ-2. Прадугледжваецца расшырэнне Пінскай ЦЭЦ-2, рэканструкцыя кандытарскага камбіната «Спартак» у Гомелі і раду іншых прамысловых прадпрыемстваў лёгкай і харчовай прамысловасці.

Цяпер прадпрыемствы будуцца па праектах, якімі прадугледжваецца стварэнне цэхаў, што адпавядалі б высокаму тэхнічнаму ўзроўню вытворчасці і прагрэсіўнай культуры працы. Цяпло, святло і мікраклімат, які ствараецца пры дапамозе кандыцыянераў, — неад'емная рыса сучаснага прадпрыемства. Пры кожным з іх будуцца бытавыя карпусы, у якіх размяшчаюцца сталовыя, медпункты, пакоі гігіены, душавыя, гардэробы, г. зн. усё тое, што стварае добрыя ўмовы для прадук-

цыйнай працы рабочых і ахоўвае іх здароўе.

Планами будаўніча-монтажных работ на 1968 год прадугледжваецца далейшае развіццё электрыфікацыі сельскай гаспадаркі, увядзенне ў дзеянне 9 700 кіламетраў ліній электраперадач.

У 1968 годзе ў рэспубліцы значна распыраецца сетка клубаў, дамоў культуры, кінаатэатраў, бібліятэк і іншых культурна-асветных устаноў. У строй уводдучь новыя медыцынскія ўстановы (паліклінікі, бальніцы, амбулаторыі, радзільныя дамы і інш.) у Брэсце, Бабруйску, Слуцку, Рагачове, Віцебску, Любані, Лельчыцах, Маргалеце і ў многіх іншых гарадах, раённых цэнтрах і сельскіх пасёлках рэспублікі. Асабліва ўвага звяртаецца на будаўніцтва медыцынскіх устаноў у сельскай мясцовасці.

Імкнучыся як мага хутчэй забяспечыць працоўных добраўпарадкаваным жыллём,

урад кожны год выдзяляе на жыллёвае і камунальнае будаўніцтва буйныя сумы. Толькі сёлета за кошт дзяржаўных капіталаўкладанняў, сродкаў жыллёва-будаўнічых кааператываў, за кошт уласных зберажэнняў рабочых і служачых і з дапамогай дзяржаўнага крэдыту, а таксама за кошт сродкаў калгасаў і калгаснікаў будзе пабудавана каля 100 тысяч і капітальна адрамантавана звыш 80 тысяч кватэр.

Новае прыйшло і ў сельскае будаўніцтва. Па спецыяльна распрацаваных праектах раённай планіроўкі забудоўваюцца перспектыўныя буйныя населеныя пункты і паступова перасяляюцца ў іх жыхары з дробных вёсак. Цяпер у 12 калгасах і саўгасах рэспублікі хуткімі тэмпамі вядзецца эксперыментальна-паказальнае будаўніцтва такіх перспектыўных пасёлкаў з каменнымі, блочнымі і буйнапанельнымі дамамі рознай павярхоўнасці і з рознай колькасцю кватэр, з усімі відамі інжынернага добраўпарадкавання і неабходнымі для насельніцтва культурна-бытавымі ўстановамі. Выявіўшы эксплуатацыйныя якасці роз-

ных дамоў, уважліва вывучыўшы водгукі жыхароў новых пасёлкаў, значна прасцей будзе вырашаць задачы далейшай забудовы сельскіх населеных месц.

Напружаная праца будаўнікоў Беларусі, натхняемых імкненнем служыць свайму народу, сваёй Радзіме, уліваецца магутным патокам у стваральную працу ўсяго беларускага народа — актыўнага ўдзельніка будаўніцтва камунізма ў нашай краіне. Калектывы будаўнікоў нарошчваюць сваю працоўную актыўнасць, каб да юбілею справілі наваселлі тысячы сем'яў, каб загарэлася святло ў вокнах новых клубаў, кінаатэатраў, бібліятэк, каб у новых светлых і ўтульных школах ярчай свяціліся ўсмішкі нашых дзяцей, каб гасцей, якія прыедуць на нашы юбілейныя ўрачыстасці, мы маглі сустрэць з пачуццём выкананага абавязку перад сваёй краінай — радзімай Вялікага Кастрычніка.

ГОРАД МАЙГО ДЗЯЦІНСТВА

Кожны раз, калі я выходжу з поезда на станцыі Віцебск, мяне ахоплівае незвычайнае хваляванне. Я разумею, чаму: Віцебск горад майго дзяцінства і юнацтва.

Я заходжу ў прыгожы будынак вакзала, пабудаваны пасля вайны, выходжу на прывакзальную плошчу, іду па прамой шырокай вуліцы імя Кірава да новага шырокага моста праз Заходнюю Дзвіну, які нагадвае масты на Неве.

Я іду, а не еду ў трамвай, аўтобусе ці таксі, хоць бацькоўскі дом, куды я накіроўваюся, знаходзіцца ў левабярэжнай частцы горада, і крочыць мне кіламетраў пяць. Я гляджу на высокія прыгожыя будынкi, шырокія асфальтаваныя вуліцы, на вітрыны магазінаў, і разам з пачуццём радасці, што ён такі малады, прыгожы, гэты стары горад, якому 947 год, прыходзіць пачуццё суму па тым горадзе, горадзе майго дзяцінства і юнацтва.

Таго горада ўжо няма. Ён жорстка, па-варварску разбураны гітлераўскімі ордамі, як быў разбураны і спалены Мінск, 209 гарадоў і раённых цэнтраў і больш 10 тысяч вёсак Беларусі.

Я іду па шырокай, зялёнай вуліцы. Па абодвух баках

роўныя рады дрэў. Пасярод вуліцы зялёная алея...

У пачатку трыццатых гадоў гэта вуліца называлася Вакзальнай. На ёй не было ніводнага дрэўца. Я самага тратуара, няспынна званячы і бразготучы, бег старэнкі бельгійскі трамвай, пушчаны замежнай фірмай яшчэ да рэвалюцыі, тады, калі не было трамваяў ні ў Мінску, ні ў Маскве.

Я ўзыходжу на мост. Віцябляне называюць яго новым. І гэта так, ён пабудаваны пасля вайны на тым месцы, дзе стаяў мост, які мы ў свой час называлі старым. А той другі мост, які быў пабудаваны ў гады першай пяцігодкі і лічыўся новым, цяпер называюць старым. Гітлераўцы, адступаючы, замініравалі яго, ён вось-вось павінен быў узляцець у паветра, але група адважных воінаў, рызыкаючы жыццём, папярэдзіла выбух.

Стары мост быў вузкім, з драўляным насцілам. Калі па ім рухаўся транспарт, ён дрыжэў і, здавалася, прасіў: стары ўжо, расце горад, расце пасельніцтва, рух. Мне цяжка ўсё гэта пераносіць на сваіх плячах. І тады з кіламетр ніжэй па Дзвіне быў перакінуты новы прыгожы мост. Са старога знялі трамвайную лінію і закрылі

праезд грузавому транспарту. І мог бы яшчэ доўга служыць людзям стары мост, але гітлераўцы ўзарвалі яго.

Па старым мосце я хадыў сем год два разы ў дзень: у школу і са школы.

Вясной у час паводкі, павіснуўшы на поручнях, мы, школьнікі, любілі глядзець, як велізарныя крыгі разбіваліся аб быкі моста, і тады здавалася, не крыгі, а мы пльывём разам з мостам па шырокай рацэ насустрач белай стыхіі і крышым ільды.

Неяк напярэдадні крыгаходу, вяртаючыся са школы, стайка хлапчукоў спынілася на сярэдзіне моста. Лёд яшчэ скоўваў Дзвіну, але па коле-ру яго можна было вызначыць, што ён хутка рушыць у дарогу. Мы павіслі на поручнях, каб паглядзець, што там робіцца ўнізе, і раптам я ўбачыў на лёдзе пару новых хлапчых галёшаў. Зімой ля моста быў коток. Нехта, пераабуваючыся, відаць, забыў іх. Галёшы замяло снегам, і лякалі яны незаўважанымі да вясны, пакуль не растаяў снег.

— Навошта ім прападалі! — крыкнуў я. — Пайшлі да ракі!

У нас была вялікая сям'я. З цяжкасцю купляўся абутак. Галёшы лічыліся раскошай. А тут яны стаяць новенькія і вось-вось могуць

уплысці. Спатрэбіцца на веснавую гразь, узрадаваўся я.

Бераг адтаяў, і мы ледзь знайшлі месца, дзе б можна, разагнаўшыся, скочыць на лёд. Так я і зрабіў. Іду. Лёд пада мною гнецца, трашчыць. Дарослы праваліўся б адразу. А я іду. Перада мною блішчаць новыя галёшы — мара хлопчыка з рабочай сям'яй.

І раптам лёд пада мною правальваецца. Пльнь цягне пад лёд. Пачырванелымі рукамі я хапаюся за кромку крыгі і ўслаўзаю на яе і зноў правальваюся...

На беразе крычаць дзеці. Бягуць дарослыя. Здымаюць паясныя рамяні, звязваюць іх і кідаюць мне кашэц...

І вось праз многа год пасля гэтага выпадку я стаю на мосце і ўспамінаю тэя часы. Па мосце ідуць добра апранутыя віцябляне: дарослыя і дзеці. Наўрад ці для каго з іх галёшы — раскоша. У магазінах поўна тавараў мясцовай вытворчасці і прывазных. У горадзе працуюць выдомыя ў краіне прадпрыемствы лёгкай прамысловасці: швейная фабрыка «Сцяг Індустрыялізацыі», трыкутаккая «КІМ», шойкацкая фабрыка, дывановы камбінат. Гэтыя прадпрыемствы да вайны лічыліся буйнымі. Гітлераўцы іх разбурылі, вывезлі абсталяванне. Цяпер, кажуць віцябляне, усё адноўлена. Але гэта сціпла сказана. Калі паглядзець на адноўленыя і на побач «прыбудаваныя» корпусы любога прадпрыемства, то такі адноўлены корпус падобны на гузік, да якога прышылі паліто. І ўсё гэта створана для дабрабыту чалавека.

У тым старым горадзе, горадзе майго дзяцінства і юнацтва, які ў сваім уз'яўленні я бачу цяпер, у апошні раз я быў у канцы чэрвеня

1941 года. Над горадам ішлі паветраныя баі. З вокнаў ад выбухаў ляцела шкло. Буйнейшыя прадпрыемствы дэманціраваліся і грузіліся ў эшалоны...

У салдацкай запыленай гімнасцёрцы, у палотцы, якая не закрывала шавялюры, што ад пылу здавалася сі-вой, я ўвайшоў у двор роднага дома.

Маці, убачыўшы мяне, асунулася на зямлю. Я падтрымаў яе, пасадзіў на лаўку. Некаторы час сядзелі моўчкі, слухаючы страшную музыку вайны.

— Дзе бацька? — спытаў я.

— Пайшоў на завод браць разік.

Недзе непадалёку ўзарвалася бомба, у акне завінцела шкло.

— Што ж рабіць? — спытала маці.

— Ехаць разам з заводам на Урал. Усе твае сыны камуністы, камсамольцы. Фашысты вас не пашкадуюць.

Свяціла чэрвенскае сонца. Па двары гуляла козачка. Маці паглядзела на дом, у якім вырасціла дзяцей.

— Ехаць, — паўтарыла яна. — А як жа пакінуць козачку...

Я заўважыў, што ў цяжкія хвіліны выпрабаванай людзі не гавораць узнёслыя словы. Яны раптам пачынаюць шкадаваць якія-небудзь, на першы погляд, дробныя рэчы. Але з іх як раз пачынаюцца вялікія. Козачку купіла маці па парадзе ўрача для бацькі, які працаваў у школьным для здароўя цэху. Ад козачкі ва ўз'яўленні маці пачынаўся той цэх, у якім працаваў яе муж, завод, горад, у якім у той час налічвалася 167 тысяч насельніцтва.

Прышоў бацька. Мы размаўлялі з ім кароткімі сказамі, але больш маўчалі.

— Вось так, — сказаў ён

У ПАМЯЦЬ БРАТЭРСТВА

Вёска Леніна Горацкага раёна... 25 год назад 12—18 кастрычніка 1943 года тут атрымала баявое хрышчэнне першая польская дывізія імя Тадэуша Касцюшкі. Дзейнічаючы разам з савецкімі войскамі, дывізія прарвала абарону праціўніка і ўбіла глыбокі клін у яго пазіцыі. Два дні працягваліся ўпартыя баі з гітлераўцамі, якія аказалі жорсткае супраціўленне. Герайна змагаліся польскія салдаты і афіцэры і выканалі баявую задачу, пастаўленую перад імі камандаваннем дывізіі.

На беларускай зямлі пад Леніна польскія патрыёты кроію сваёй умацавалі непарушнае братэрства і баявую садружнасць з савецкім народам. Змагаючыся супраць нямецка-фашысцкіх захопнікаў далёка ад сваёй радзімы, польскія воіны разумелі, што яны змагаюцца за свабодную, незалежную Польшчу.

239 салдат і афіцэраў дывізіі імя Тадэуша Касцюшкі, якія вызначыліся ў баях пад Леніна, былі ўзнагароджаны ордэнамі і медалямі Савецкага Саюза. Траім польскім воінам Прэзідыум Вярхоўнага Савета СССР прысвоіў высокае званне Героя Савецкага Саюза.

Калгаснікі, піянеры і школьнікі навакольных вёсак свята ўшаноўваюць памяць аб героях Войска Польскага, якія загінулі ў баях пад Леніна. Не вянуць кветкі на братніх магілах савецкіх і польскіх воінаў, не зарастаюць да іх сцяжынікі. Піянеры вёскі Леніна вакол помніка польскім патрыётам пасадзілі малады парк. У Ленінскай сярэдняй школе створаны школьны музей савецка-польскай дружбы.

Пакланіцца вечнай памяці герояў у Леніна часта прыязджаюць жыхары навакольных вёсак, студэнты, воіны Савецкай Арміі, піянеры і школьнікі, былыя франтавікі. Леніна наведваюць і сябры з Польскай Народнай Рэспублікі.

Цяпер у Леніна заканчваецца ўзвядзенне помніка-музея польска-савецкай баявой садружнасці.

Помнік-музей польска-савецкай дружбы мае купалападобную форму, якая нагадвае салдацкую каску. Яго вышыня 11 метраў. Злева ад музея ўзвышаецца манумент польскага і савецкага воінаў. Дзве рукі, якія ўздымаюць над вышыняй баявы сцяг, сімвалізуюць баявую польска-савецкую садружнасць. Справа ад музея палявыя магілы з чорнага граніту савецкіх і польскіх воінаў. Над імі павісла браня, прабітая снарадам — сімвал непакіснай мужнасці загінуўшых.

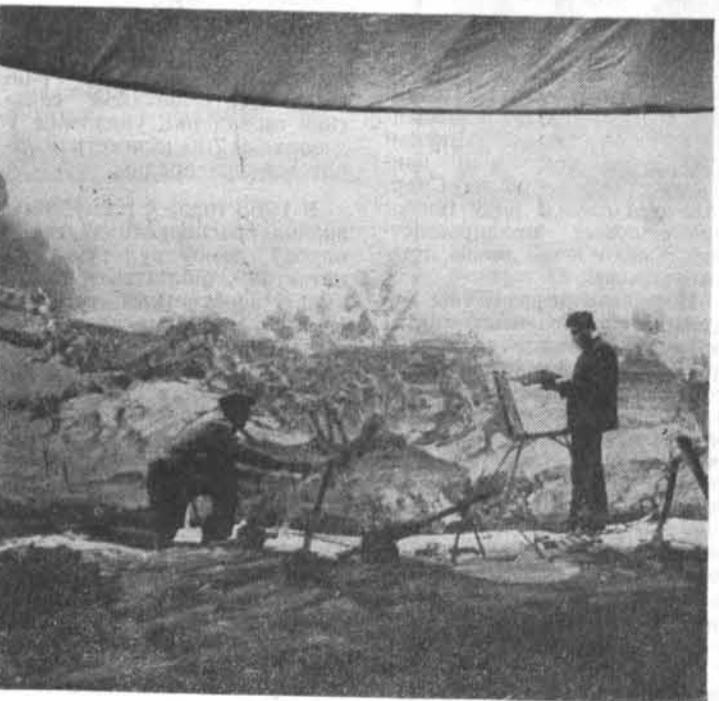
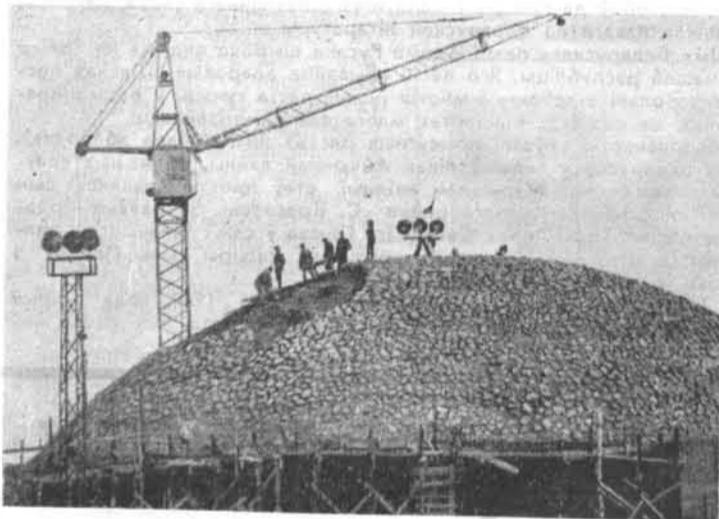
Цокальная частка музея ўзводзіцца з паліраванага граніту і шкла. Унутры будынка размесцяцца шматлікія экспанаты, польскія і савецкія баявыя сцягі, вялікая дыярама-поля бою пад Леніна.

Увесь комплекс будзе злучаны добраўпарадкаванымі пад'ездамі і падыходамі.

Аўтары помніка-музея скульптар Уладзімір Цыгаль, архітэктары Якаў Белопольскі і Уладзімір Хавін, мастакі студыі імя Грэкава Мікалай Авецкін і Аркадзій Інтазараў.

НА ЗДЫМКАХ: 1. Будаванне помніка-музея савецка-польскай баявой садружнасці ў Леніна. 2. Мастакі студыі імя Грэкава М. АВЕЧКІН (справа) і А. ІНТАЗАРАЎ за работай над дыярамай бітвы савецка-польскіх войск з нямецкімі захопнікамі пад Леніна.

Фота М. ЖАЛУДОВІЧА.

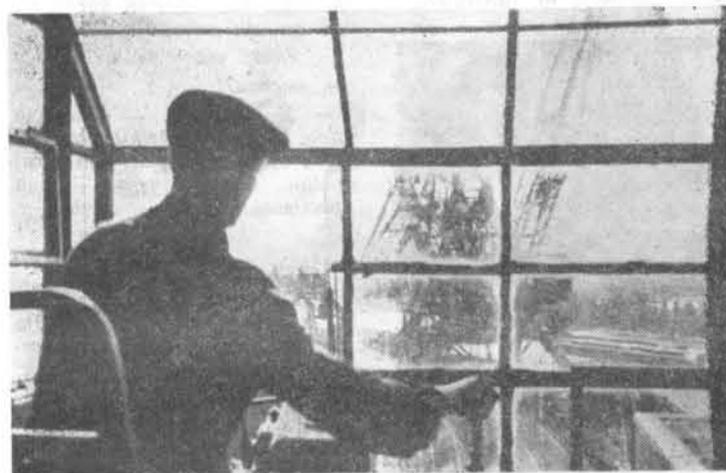
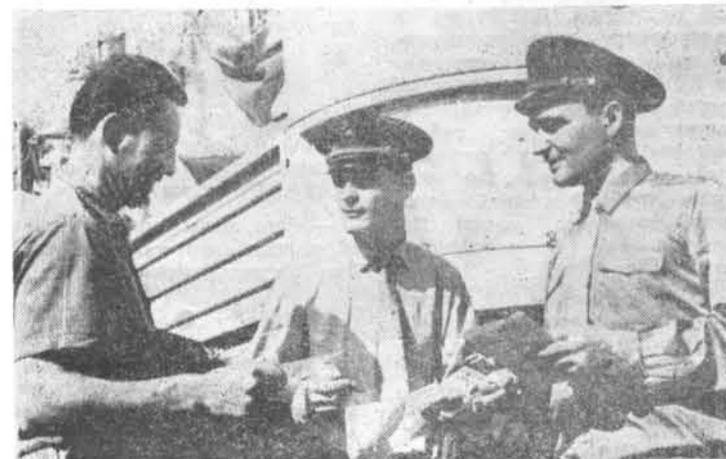

НОВАЯ КУРОРТЫ ПОЎНАЧЫ

Непадалёку ад Магадана, у даліне Матыклейскага заліва, нядаўна закончылася вывучэнне гідралагічнага рэжыму крыніцы мінеральных вод і лячэбных грязяў. Супраціўнікі Усесаюзнага цэнтральнага інстытута курорталогіі, якія даследавалі Матыклейскае месцачараджэнне, прадказваюць вялікую будучыню гарачым хларыдна-кальцыевым крыніцам, тэмпература якіх дасягае 40 градусаў, а магутнасць — каля 5 літраў у секунду. На падставе атрыманых даных зроблена заключэнне аб магчымасці будаўніцтва на беразе Ахоцкага мора новага буйнога бальнеалагічнага курорта.

Акрамя крыніц з лекавымі водамі, у Матыклейскім заліве даследаваны лекавыя грязевыя крыніцы двух відаў — мяккія тарфяныя і марскія глеевыя, багата насычаныя серавадародам. Каштоўнасць гэтых крыніц заключаецца ў тым, што іх можна рэкамендаваць людзям як са здаровым, так і з хворым сэрцам. Запасы лекавых грязяў на ўзбярэжжы Ахоцкага мора велізарныя. Падобныя крыніцы ёсць у Савецкім Саюзе толькі ў двух месцах у Прыбалтыцы. Няўнасць іх у раёне Магадана адкрывае вялікія перспектывы для далейшага развіцця курорталогіі на паўночным усходзе Савецкага Саюза.

Ф. РЭДЛІХ.

На геаграфічным рубяжы нашай Радзімы Брэст—галоўны пункт транзіту паміж Усходам і Захадам. Буг, які працякае побач, з'яўляецца дзяржаўнай граніцай нашай Радзімы, а сам горад—яе заходнімі варотамі.

Кожны дзень дзесяткі разоў адкрываецца паласаты шлагбаум на шасе Варшава—Мінск, каб прапусціць камфартабельныя аўтобусы, аўтапаязды, раскошныя лімузіны і маленькія мікралітражкі. Яны ідуць з Лондана і Парыжа, Берліна і Варшавы, Прагі і Сафіі, Гамбурга і Рыма і многіх іншых гарадоў. Праз Брэст праязджае лясніградзец, які едзе ў Карлавы Вары, масквіч, што накіроўваецца ў Варшаву або Берлін, гаркаўчанін, які рашыў пабыць у Лондане. 18 пасажырскіх паяздоў праходзяць кожныя суткі праз станцыю Брэст. А гэта—дзсяткі тысяч людзей самых розных нацыянальнасцей, падданых амаль усіх краін свету. На пероне Брэсцкага вакзала і днём і ноччу мнагалюдна [здымак 1]. На рускай, польскай, нямецкай, англійскай і іншых мовах гучаць аб'явы дыктара аб прыбыцці і адпраўленні паяздоў.

Чыгуначны вузел Брэста ўяўляе сабой складаную гаспадарку, абсталяваную па апошняму слову тэхнікі. Гордасцю гараджан з'яўляецца прыгажун-вакзал. У ім усё прадугледжана для зручнасці пасажыраў. На любы поезд можна хутка набыць білет у кожнай касе. Тут ёсць пакой адпачынку, рэстаран, кафэ, пошта, тэлеграф, пакой маці і дзіцяці, камеры захавання багажу, аўтаматычнае бюро даведак, служба бытавых паслуг. На вузле працуюць тысячы людзей. Асобнае месца сярод іх займаюць супрацоўнікі таможны. У іх нялёгкая задача—сачыць, каб у краіну і за яе межы не прайшлі недазвольныя грузы, каштоўнасці, тавары. Але не-не ды і даводзіцца сутыкацца са спробамі кантрабанды.

У большасці выпадкаў таможны агляд заканчваецца моцным поціскам рук і пажаданнем далейшага шчаслівага шляху. На здымку 2 інспектары таможны Уладзімір СЕВЯРАНІН (у цэнтры) і Анатоль АДЫНЦОЎ вяртаюць дакументы прадстаўніку італьянскай фірмы на ўвоз экспанатаў прамысловай выстаўкі, якая наладжваецца ў нашай краіне.

Адзін за адным ідуць праз Брэст эшалоны з рознымі таварамі. Тут жа разгружаюцца вагоны, што прыбылі з-за мяжы. Жалезная руда з Крывога Рога ідзе па Дняпру, Прыпяці, Піне, Дняпра-Бугскім канале на Мухавец і прыбывае ў Брэсцкі рачны порт. Тут яна перагружаецца ў нямецкія эшалоны [здымак 3] і адпраўляецца ў Германію, на металургічны камбінат.

Вароты нашай Радзімы—Брэст... Кожны дзень сустракае ён і праводзіць усё новых і новых гасцей.

Фота В. ВАЙЦЕНКІ і В. ГЕРМАНА.

Урокі Мюнхена

Джэймс Олдрыдж,
англійскі пісьменнік

Калі трыццаць гадоў назад англійскі прэм'ер-міністр Невіль Чэмберлен вярнуўся з Мюнхена, заключыўшы праслаўную зделку з Гітлерам, тэлебачанне не перадавала экстранага выпуску навін аб яго прыбыцці ў аэрапорт, як гэта робіцца цяпер. Але я памятаю, што ў невялікім кінатэатры ў Чэлсі бачыў кінахроніку—Чэмберлен, з гэтым ганебнага пагаднення ў руках, усхвалявана гаворыць: «Я лічу, што мір з гэтага часу забяспечан». Ён нават працягваў Шэкспіра...

Відовішча было агіднае. Кінатэатр дрыжэў ад захвалення прыхільнікаў прэм'ера. З гэтым ровам сутыкаўся аглушальны свет яго прачіўнікаў, да якіх належаў і я. Вытрымаць гэта доўга было цяжка, і я выбег з кінатэатра. Доўгія гадыны блукаў па вуліцах Лондана, з горыччу думачы аб сапраўдным трагічным значэнні гэтага «шматка паперы», якім Чэмберлен з такой радасцю размахваў перад кінакамерамі.

Сёння часта «ідэю» мюнхенскага пагаднення зводзяць да простага акта продажу Чэмберленам Гітлеру маленькай дзяржавы—Чэхаславакіі. Але тады ва ўмовах вайны, якая адбывалася ў Іспаніі, мы ўспрымалі гэта не так адназначна. Усяго за некалькі месяцаў да Мюнхена нацысты захапілі Аўстрыю. Такім чынам, Чэхаславакія з'яўлялася адным з прыпынкаў на злавесным шляху Гітлера. І яго канчатковым пунктам была зусім не Прага. Ім павінна была стаць Масква.

Супаставіўшы факты, якія мы ведалі тады, з тым, што мы ведаем цяпер, лёгка зразумець, што палітыка Чэмберлена дыктавалася ў асноўным імкненнем мець у асобе Гітлера моцнага саюзніка Вялікабрытаніі ў барацьбе супраць камунізму ў Еўропе. Уласна, Чэмберлен і яго памагатыя, такія, як Галіфакс, Рэнсіман, Алек Дуглас Х'юм, Джон Саймон, Уільям Стрэнг і нават Ван-Старт, «па-антыямецку настроены» прадстаўнікі міністэрства замежных спраў, не лічылі патрэбным утойваць свае мэты.

Амаль за год да мюнхенскага пагаднення англійскі пасол у Берліне Невіль Гендэрсан пісаў аднаму з высокапастаўленых чыноўнікаў Форын-офіса, што Гітлеру трэба дазволіць «мірнае расшырэнне граніц і прасоўванне на Усход». Далей ён тлумачыў сваю думку: «граніцы краін Усходняй Еўропы не будуць вечна заставацца нязменныя, і Вялікабрытанія не павінна ўмешвацца ў гэта». На думку Гендэрсана, «немцы, натуральна, больш цывілізаваная нацыя, чым славяне, і, у канчатковым выніку, калі з імі адпаведна дагаварыцца, яны будуць з'яўляцца значна меншай небяспечкай англійскім нацыянальным інтарэсам, чым славяне...»

Каменціруючы нядаўна гэтыя запіскі, лонданская «Таймс» пісала, што пад словам «славяне» трэба чытаць «рускія».

Такім чынам, у 1938 годзе мы добра разумелі, што пагадненне ў Мюнхене—гэта не проста паглынанне маленькай краіны велізарным молахам—гітлераўскай імперыяй; мы разумелі, што паход Гітлера на Маскву—гэта толькі пытанне часу. Ведалі аб гэтым і колы, якія падтрымлівалі Чэмберлена. Члены вымогага тады арыстакратычнага «клубу дэнара гуртка», што збіраліся ў доме ледзі Астор, без усялякай сарамлівасці абмяркоўвалі прычыны, па якіх яны вельмі жадалі пагаднення Англіі з Германіяй. «Сапраўдны вораг,—заяўлялі яны,—знаходзіцца ў Маскве, а не ў Берліне».

Чэмберлен вярнуўся з мюнхенскіх перагавораў у Англію, акружаны арэолам героя. Але няцяжка зразумець, якія людзі лічылі яго героем. Гэта былі зусім не радыя англічане, а прадстаўнікі горшай, самай разбэшчанай і найбольш рэакцыйнай часткі грамадства. Пагадненне, напрыклад, вітаў Освальд Мослі, кіраўнік англійскай фашысцкай партыі. Яно адпавядала інтарэсам рэакцыйных колаў, уладальнікаў банкаў і страхавых кампаній, мільянераў вугальнай, металургічнай прамысловасці, магнатаў лонданскага сіці. Мюнхенская змова мела шырокую падтрымку большасці членаў парламента, епіскапаў, яе хвалілі ў газетах. Гэта было іх пагадненне з Гітлерам, а не англійскага народа.

Характэрна, што ў розных краінах зделку з Гітлерам падтрымалі адны і тыя ж, па грамадскаму становішчу, колы. Так было ў Англіі, Германіі, Францыі, Бельгіі, Швейцарыі, Швецыі, Галандыі, Злучаных Штатах. Так зрабілі прадстаўнікі тых жа класаў і ў самой Чэхаславакіі.

Сучаснаму пакаленню моладзі, магчыма, здаецца незразумелым, чаму кіруючыя класы Англіі і Францыі наогул дазволілі сваім краінам уступіць у вайну з Гітлерам. Сапраўды, яны зусім не хацелі ваяваць супраць нацыстаў. Але гэтыя класы не маглі не лічыцца з народамі сваіх краін. У канчатковым выніку толькі пад ціскам шырокіх народных мас англійскі ўрад вымушаны быў стаць на «патрыятычныя» пазіцыі. Але нават тады ўладу маючыя не адмовіліся ад надзеі працягваць у адносінах да Гітлера старую мюнхенскую палітыку. Нават у перыяд «дзіўнай вайны» яны спрабавалі з ім дамовіцца. Але гэта апошняя спроба правалілася. Тым больш, што нацысцкія палчышчы рушылі спачатку на Заходнюю Еўропу...

Успамінаючы сёння гісторыю, нельга забываць, што

тады ў англійскім парламенце знайшоўся сумленны чалавек, які выступіў супраць мюнхенскай змовы. Ім быў камуніст Вілі Галахер.

Час паказаў, да чаго прывёў Мюнхен... Чытаючы ў сённяшніх газетах успаміны аб тых падзеях, можна падушмаць, што англійскія палітычныя дзеячы, банкіры і буйныя журналісты не толькі не падтрымлівалі мюнхенскае пагадненне, але і аказвалі яму лютае супраціўленне. Гэта—фальсіфікацыя фактаў. Тады справы былі зусім іншыя. Як я ўжо гаварыў, усё яны віталі змову з Гітлерам. Некаторыя крывадушна аплаквалі лёс Чэхаславакіі. Але, улічваючы інтарэсы ўсеагульнай «свяшчэннай» вайны супраць бальшавізму, яны лічылі здрадніцтва інтарэсам невялікай краіны непазбежным і неабходным ахвярапрынашэннем.

Трагедыя другой сусветнай вайны навучыла не ўсіх. Нават сёння можна знайсці людзей, якія адабраюць мюнхенскае пагадненне. Прыхільнікаў гэтай ганебнай зделки ўсё яшчэ нямала ў абедзвюх палатах англійскага парламента. Нямногія з верхаводаў Сіці асуджаюць яе. На мюнхенскіх перагаворах побач з Чэмберленам быў сэр Алек Дуглас Х'юм. Ён да гэтага часу лічыць, што мюнхенская змова была «неабходным» і высакародным актам». Затое з якой лютай крытыкай накінуўся ён на краіны Варшаўскага Дагавору, якія дапамаглі ў жніўні чэхаславацкаму народу ў барацьбе супраць контррэвалюцыі і рэакцыі. Ён абвясціў сябе абаронцам «дэмакратычнай» Чэхаславакіі. Ведаючы яго погляды, можна зразумець такую пазіцыю. Паўстае пытанне: чаму цяперашні лейбарысцкі ўрад усё гэтым чынам падтрымлівае старую мюнхенскую палітыку? Як і ўсе папярэднія ўрады Англіі, ён адмаўляецца ануляваць мюнхенскае пагадненне. І ўрад Вялікабрытаніі, і ўрад Заходняй Германіі працягваюць лічыць мюнхенскую змову часткай афіцыйных пагадненняў, якім яны застаюцца верныя.

Сітуацыя зусім ясная. Англія заўсёды, пакуль ва ўладзе застаецца буржуазія, падтрымае дамаганні, якія Заходняя Германія можа выставіць Чэхаславакіі ў час чарговага «паходу на Усход». Усе разглагольстваванні, якія вядуцца цяпер у англійскай прэсе аб «падаўленні дэмакратыі ў Чэхаславакіі», усё гэтыя галашэнні і лямант закліканы ўтаіць сутнасць справы. А яна застаецца той жа, што і трыццаць гадоў назад. Па-ранейшаму Чэхаславакія цікавіць Англію толькі пастолькі, паколькі яна магла б стаць адпраўным пунктам на тым шляху, які спрабаваў зрабіць Гітлер.

(АДН).

НА МІЖНАРОДНЫМ КІРМАШЫ Ў ПЛОЎДЗІВЕ

Лепшым экспанатам, якія дэманстраваліся на міжнародным кірмашы ў Плоўдзіве, прысуджаны залатыя медалі. Імі адзначаны 50 вырабаў балгарскай прамысловасці і 27 замежных экспанатаў, паведамляе агенцтва БТА.

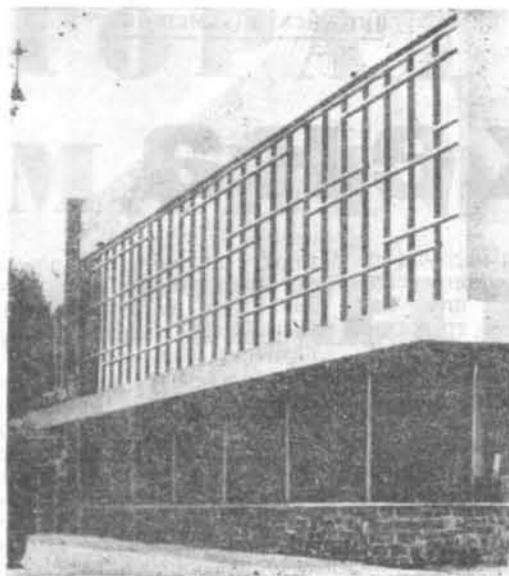
Сярод свецкіх вырабаў гэтых узнагарод удастоены колавы трактар «Беларусь»

MT3-52 і самазвал «БелАЗ-548-А».

Залатымі медалямі ўзнагароджаны таксама вырабы, прадстаўленыя Венгрыяй, Польшчай, Чэхаславакіяй, Югаславіяй, Францыяй, Італіяй, Аўстрыяй, Японіяй і радамі іншых краін.

На Плоўдзіўскім кірмашы былі заключаны буйныя знешнегандлёвыя зделки. Бал-

гарскае дзяржаўнае прадпрыемства «Булгарплод» і ўсесаюзнае аб'яднанне «Саюзплодінпарт» дагаварыліся аб пастаўках у Савецкі Саюз свежай гародніны, фруктаў і кансерваў на агульную суму 126 мільёнаў валютных леваў. Дасягнута дамоўленасць таксама аб тым, што Балгарыя атрымае з Савецкага Саюза вялікую партыю легкавых аўтамабіляў.

ШЧЫРАЕ ДЗЯКУЙ!

Гомель — паўднёвыя вароты Беларусі. Па чыгунцы, шасейных дарогах, водным шляхам праз Гомельшчыну едуць у чашу рэспубліку госці з Украіны, Расійскай Федэрацыі. Той, хто спыняецца ў Гомелі ці прыязджае сюды спецыяльна, каб пазнаёміцца з гэтым прыгожым беларускім горадам, ніколі не мінае цэнтральную плошчу імя Леніна.

У мінулым годзе ў ансамбль плошчы выдатна ўлісаўся лёгкі сучасны будынак новага рэстарана «Беларусь», узведзенага па праекце маладога гомельскага архітэктара Л. Тамкова. Абліцоўка верху будынка гафрыраваным алюмініем, перфарыраваная гуканепранікальная столь, лакаваная падлога, вакууміраваныя шклопакеты — гэта не толькі прыгожа, але і зручна.

Выдатна вырашана планіроўка рэстарана. На першым паверсе — кафэ, магазін кулінарыі, другі займаюць кактэйль-бар з летняй верандай і асноўная зала; над ёй — балкон, дзе таксама размешчаны столікі для наведвальнікаў. На трэцім паверсе — банкетная зала. Перасоўныя паліраваныя перагародкі дазваляюць раздзяляць яе на некалькі памяшканняў. Усяго ў «Беларусі» адначасова могуць размясціцца 550 чалавек.

Добры густ тых, хто ствараў рэстаран, і тых, хто працуе ў ім, адчуваецца на кожным кроку — у прасторных, але ўтульных холах, у выбары свяцільнікаў, якія ствараюць у кафэ шчырую сяброўскую абстаноўку, а ў рэстаране падкрэслена ўрачыстую, у драўляным інкруставаным пано, што ўпрыгожвае галоўную залу. Мэбля і посуд для рэстарана былі зроблены па спецыяльных заказах. Крэслы — у Фінляндыі і Польшчы, сталы — у Маладзечна, шкло — на Нёманскім шклозаводзе, а фірменны фарфор — на Баранавіцкім заводзе ў Жытомірской вобласці.

Для абслугоўваючага персаналу прадугледжаны вялікія і

зручныя вытворчыя памяшканні з добрай вентыляцыяй і асвятленнем. Кухоннае і пасудамыючае абсталяванне — па апошняму слову тэхнікі.

Аднак, як кажуць, пекная хата не кутамі, а пірагамі. У меню рэстарана самы разнастайны выбар напіткаў і страў і, зразумела, у першую чаргу беларускіх: боршч беларускі, мачанне, амлет беларускі, слянская каўбаса, яйкі, фаршыраваныя грыбамі, і шмат іншых. А ці смачна гатуюць у «Беларусі», ці добра абслугоўваюць наведвальнікаў? На гэта адказваюць самі госці ў кнізе водгукаў.

«Мы, група работнікаў Рыжскага аўтобусага парка, праязджаючы г. Гомель, наведвалі ваш рэстаран. Пасля доўгай дарогі мы былі вельмі стомлены, але як толькі трапілі ў вашы светлыя залы, селі за чыстыя сталы ў зручныя крэслы і былі хутка і ветліва абслужаны, адразу зразумелі, што ў вас працуюць па-сапраўднаму ўлюбёныя ў сваю справу людзі».

«Беларусь» — гэта цуд! Ваша фірма выдатная. Муж і жонка Яўсеевы з Камсамольска-на-Амуры».

«Хацелася, каб нас усюды так сустракалі, як у «Беларусі». Ежы Галонак. Польшча».

«Мы праехалі даве тысячы кіламетраў, але такога добрага абслугоўвання нідзе не бачылі. Сям'я Героя Савецкага Саюза Зебніцкага. Нальчык».

«Група харкаўскіх геологаў дзякуе за шчодрую беларускую гасціннасць».

«Наведваюшы ваш рэстаран, мы атрымалі сапраўднае задавальненне. Роботнікі міністэрства культуры Венгерскай рэспублікі».

Думку гасцей з Мінска, Бабруйска, Мазыра, Украіны, Казахстана выказаў масквіч В. Глацёнак, які напісаў па-беларуску толькі два словы: «Шчырае дзякуй!»

Гэтае дзякуй тым, хто гатуе цуды кулінарыі і з ветлівай

усмешкай абслугоўвае наведвальнікаў: Веры Мядзведзевы, Раісе Булаўкінай, Марыі Ткач, Людміле Белавусвай, Таццяне Рэдзькінай, Віктару Гулевічу — усім 240 работнікам рэстарана. І, зразумела, вялікаму энтузіясту сваёй справы дырэктару «Беларусі» Барысу Лябіхаву. Выпускнік Самаркандскага інстытута савецкага гандлю, ён працаваў намеснікам дырэктара гомельскага трэста рэстаранаў, а з лютага гэтага года ўзначаліў адзін з лепшых рэстаранаў рэспублікі.

«Беларусь» працуе зусім нядаўна, — гаворыць ён, — але ўжо заваявала папулярнасць у гамельчан і гасцей горада. У нас спраўляюць вясялі, адзначаюць дні нараджэння, юбілей, сустракаюцца з сябрамі, прыходзяць адпачыць пасля працоўнага дня. Нягледзячы на вялікую колькасць месц, кафэ і рэстаран па вечарах часам не могуць змясціць усіх жадаючых.

— Сярэдні ўзрост нашага калектыву, — працягвае Б. Лябіхаў, — 20 год. І трэба сказаць, што моладзь працуе старанна, творча падыходзячы да сваіх абавязкаў. Такія фірменныя стравы і кандытарскія вырабы, як катлеты «Беларусь», пячэнне з творагу, пірожнае «Ласуха» і інш., — вынік іх фантазіі.

Барыс Лябіхаў — таксама аўтар некаторых фірменных страў. Рэцэпты трох з іх разам з запрашэннем наведваць гомельскі рэстаран «Беларусь» ён перадаў чытачам «Голасу Радзімы». Прапануем гэтыя рэцэпты тым, хто жадае паспрабаваць свае сілы ў кулінарыі.

НАПІТАК «ЮНАЦТВА»

У кіпячую ваду кладуць цукар, ахалоджваюць, дадаюць сок журавін, клубнічнае варэнне, лімонны сок (або кіслату) і чырвонае віно, (напрыклад, вермут). Затым усё размяшваюць і працэджваюць. Падаюць у ахалоджаным выглядзе.

На 10 порцый (па шклянцы на порцыю) — 350 г варэння.

60 г цукру, 50 г журавіннага соку (яго можна замяніць яблычным, клубнічным, малінавым), 100 г віна, 6 г лімоннай кіслаты. Астатняя вадкасць да 2 літраў — вада.

САЛАТ «АПЕТЫТНЫ»

Вараныя яйкі дробна парубіць, бульбу нарэзаць кубікамі, сасіскі і вараную каўбасу нарэзаць кавалкамі па 5-10 г, дадаць рэпчатую цыбулю, Перамяшаць, заправіць маянэзам, упрыгожыць зелянінай.

На 10 порцый — 10 яек, 1,5 кг бульбы, 300 г сасісак, 300 г каўбасы, 150 г цыбулі, маянэз, соль.

ЗРАЗЫ «СОЖ»

Ялавічыну прапусціць праз мясарубку. Кавалак фаршу раскатаць, пакласці на яго начынку і надаць вырабу прадаўгаватую форму, затым намачыць у лезоне (жаўток з макаком) і запаніраваць у буйной паніроўцы. Для гэтага з падсушанага батона наразаюцца кубікі памерам прыкладна 0,8×0,8 см. Пасля паніроўкі выраб нагадвае вожыка. Начынка: адвараны рыс, рубленныя яйкі, смажаная рэпчатая цыбуля, соль, перац. Смажыць зразы трэба ў вялікай колькасці топленага масла. Падаюцца яны і рассыпчастай грэчневай кашай.

На 10 порцый — 650 г ялавічыны, 150 г масла, 40 г рысу, 3 яйкі, 200 г цыбулі. Для лезону — 1-2 яйкі, 0,5 шклянкі малака.

Т. РЭУТОВІЧ.

НА ЗДЫМКАХ: 1. Будынак рэстарана «Беларусь» у Гомелі. 2. Усё гатова для прыёму наведвальнікаў. Фота Ю. ІВАНОВА.

Сяброўкі. Фотазьюд А. ЛАРЫНА.

Алесь ПАЛЬЧЭУСКІ

ДАВЕРЛІВАСЦЬ

Веснавай раніцай я ішоў палявой дарогай між руні. Удалече паўзлі па полі трактары. Мерны гул чуўся адтуль. Сялі ярыну.

У празрыстым блакіце свірчэлі жаваранкі. Цёплае сонейка прыгравала зямлю, а лёгкі ветрык ласкава халадзіў твар. Унізе вывівалася бліскучая на сонцы рэчка, на тым беразе зелянелі абшары заліўных лугоў. А за імі далёка-далёка, як магло дастаць вока, сінеў велізарны Сейлавіцкі лес. Той самы лес, у якім даўно-даўно нейкі рабаўнік хацеў забіць майго бацьку. Вышаснуў з хмызу знянацку і схпіў бацьку за грудкі. Бацька тузануў лейчыну, і конь, быта адчуўшы нешта жахлівае, так ірвануў з месца, што рабаўнік старчма паляцеў на зямлю.

Пасля таго здарэння бацька ніколі не запозніваўся ў дарозе, стараючыся праехаць лес зямліна. Якім мілым і прыгожым быў лес удзень, і якім страшным стаў праз чалавека ўночы.

Я спыніўся, наб парадавацца з веснавага характава, сонца і цеплыні. Гэтым часам у небе з'явіўся каршун. Ён кружыўся амаль на адным месцы, вывіжоўваючы сваю ахвяру.

Я павольна падаўся берагам. Не прайшоў і некалькі крокаў, як над маёй галавой са страшэннай хуткасцю прашумеў каршун і тут жа зноў шугануў угару.

«Што з ім за ліха, ледзь капялюш не збіў?» — падумаў я. Падумаў так і адчуў, што быта пацяжэў мой капялюш. Я зняў яго і ўбачыў маленькую шэранькую птушачку ў жалабку. Стуліўшыся, яна спалохана пазірала на мяне.

«Што з ёю?» — мільганула думка, і я падняў руку ўзяць птушачку.

Гэта быў жаваранак. Ён пырхнуў і паляцеў у блакіт. Праз колькі часу яго звонкі спеў зноў разлягаўся ў прасторы і весіліў сэрца.

Цяпер толькі дайшло да мяне, якая трагедыя разыгралася над маёй галавой: жаваранак, ратуючыся ад вернай смерці, упаў на мой капялюш.

Бедная птушачка, відаць, адчула, што не паважыцца драпежнік нападаць на чалавека, а ў яго яна можа знайсці ратунак.

І знайшла.

Адночы запыгалі Эйнштэйна, якой, на яго думку, зброй будзе весціся трэцяя сусветная вайна.

— Не ведаю, — адказаў вучоны, — магу сказаць, якую зброю будзе выкарыстоўваць у чацвёртай сусветнай вайне.

— Якую ж?

— Дубіну.

У часе другой сусветнай вайны англійскі кароль Георг прыняў на аўдыенцыі ільы-вовага амерыканскага банкіра. Кароль быў не ў гуморы.

— Кожную ноч разбураюць мой Лондан, — скардзіўся ён. — Ромель кожную мінуту можа заняць Суэц, у Індыі сутычкі... Сапраўды не ведаю, што рабіць?!

— Ваша каралеўская вялікасць, — сказаў банкір, — на вашым месцы я перапісаў бы Канаду на жонку.

Адночы нейкая дама запытала ў Гейне, ці цяжка на вушчыца размаўляць па-французску. Паэт сказаў:

— Гэта зусім проста, толькі замест слоў нямецкіх трэба ўжываць французскія.

У апошнія гады свайго жыцця Сара Бернар здымала пакой на апошнім паверсе самага высокага будынка Парыжа. Адночы да артысткі прыйшоў адзін з паклоннікаў яе таленту. Цяжка дыхаючы пасля нялёгкай дарогі ўверх па лесвіцы, ён запытаў:

— Якога чорта ты забралася так высока?!

— Мой дарогі, — адказала Сара, — гэта адзіны спосаб, які ў мяне застаўся, каб прымусіць біцца хутчэй сэрца мужчыны.

Адзін з паклоннікаў таленту Марка Твэна напісаў да яго ліст, але не ведаў адрасу пісьменніка. Напісаў так: «Містэру Марку Твэну, Бог ведае, дзе».

Адказ быў наступны: «Бог ведаў. Дзякую. Марк Твэн».

У 1877 годзе адна з амерыканскіх газет наведвала аб смерці Віктара Гюга. Хоць у той час пісьменнік быў жывым і здаровым і адчуваў сябе выдатна, газета не апублікавала напайкі.

Калі Гюго праз некалькі год памёр, тая ж газета надрукавала наступную нататку:

«Мы першыя наведвалі свету пра смерць выдатнага пісьменніка Віктара Гюга».

— Я не магу зразумець, — гаворыць нехта дырэктару цырка, — як гэты худы, нядошылы, дрэсіроўчык можа быць гразой ільвоў?

— Бо ён не выклікае ў іх ніякага апетыту.

Пан да пані ў часе опернага спектакля:

— Гэты артыст мяне нечувае нервуе!

— То можа выйдзем?

— Не, не! У трэцім дзеі яго забваюць, і я ні за якія скарбы не адмоўлюся ад такога задавальнення.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.

НАШ АДРАС:

МІНСК,
ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 77
ТЭЛЕФОНЫ: 6-10-31,
6-02-02, 6-10-00, 3-15-15.